

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — — — — — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — — — —
Račun pri poštnom čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

KONFERENCA MALE ANTANTE

Včeraj je bilo na dnevnem redu razorožitveno vprašanje, danes pa razpravljajo o reparacijskem problemu

Beograd, 14. maja. Danes dopoldne so zunanji ministri Male antante nadaljevali svoje razprave. Kakor je razvidno iz komunikacije o včerajšnjih sejah, se bavijo zunanji ministri dr. Beneš, knez Ghika in dr. Marinković z vsemi aktualnimi problemi mednarodne politike, ki vplivajo tudi na zunanje-politični položaj države Male antante.

Na včerajšnji seji so temeljito proučili splošni mednarodni položaj v zvezi z izjemnimi zadnjimi dobi, zlasti pa v zvezi z izjemnimi v Nemčiji in Franciji, kjer so nedavne volitve ustvarile docela novo situacijo, ki ne bo ostala brez odmeva tudi v mednarodni politiki. Podrobno so se na včerajšnji seji bavili z vprašanjem razorožitve in ugotovili, da so vse tri države Male antante istega naziranja, da je mogoča razorožitvena samo v primeru, da se poprej zagotovi spoštovanje mednarodnih pogojev, zagotovi mednarodna varnost.

Današnja seja zunanjih ministrov je posvečena reparacijskemu problemu. To vprašanje je zelo kočljivo, ker so v tem pogledu interesi držav Male antante dokaj različni. Hoovrov moratorij pomeni za Jugoslavijo hud udarec, ker je izgubila Jugoslavija zaradi ustavitve nemških reparacijskih plačil že v prvem letu skoro milijardo dinarjev, dočim je prinesla odgovodite reparacijskih plačil Češko-slovaški in Rumuniji olajšanje položaja, ker imata obe več plačati kakor pa terjati. Zaradi tega je menda prvič v zgodovini Male antante nastala potreba, da

zavzame Jugoslavija v okviru Male antante izjemno stališče, pri katerem se ne more opirati na svoji zavezni. To pa seveda še ne pomeni, da bi nastal v Mali antanti razcep, marveč gre le za to, da se po najboljši poti razčistijo interesi najhujše prizadete članice Male antante. Naša država bo skušala potom direktnih pogajanj z Nemčijo doseči sporazum ne glede na sklepe lausanske konference.

Novinarska Mala antanta je zasedala včeraj v prostorih Presburoja. Po oficijelnih pozdravih so bila podana poročila nacionalnih odborov o političnem udejstevanju tiska Male antante. Izvoljene so bile posamezne sekcije, ki bodo podrobno proučile vprašanja in sestavile resolucije. Rumunski delegat Fagure je v zvezi s tem stavil predlog, naj bi se reorganizirala poročevalska služba tako, da bi bili novinarji Male antante točnejše obveščeni o namerah in ciljih zunanjih ministrov Male antante, zlasti pa o njihovih razpravah na konferencah, ker lakonično komunikacije ne povedo mnogo. To je tem bolj potrebno, ker bi mogel tisk Male antante potem veliko uspešnejše zastopati interese Male antante. Predlog je bil soglasno sprejet.

Zvečer je priredil ministrski predsednik dr. Marinković na čast češko-slovaškemu in rumunskemu zunanemu ministru banket v gradjskem domu. Banketa so se udeležili najodličnejši predstavniki naše javnosti, vsi člani vlade in predstavniki diplomatskega zbora. Dr. Marinković je pozdravil zbrane goste z

daljšim govorom, v katerem je naglasil, da je Mala antanta v teku svojega 11-letnega obstoja pokazala svojo življenjsko sposobnost in lahko služi za vzgled defenzivnega pakta. Naj si bodo težkoče in ovire pri reševanju prečnih mednarodnih problemov še tako velike, Mala antanta je dovolj močna, da jih bo obladala, ker tvori ustvarjajočo silo, ki ve kaj hoče in kam gre. Nič ne bo izpremenilo metod njenega dela in njenega programa. Mala antanta je in ostane čuvár miru.

Rumunski tisk o beograjski konferenci

Bukarešta, 14. maja. AA. Rador poroča: Tukajšnji listi obširno komentirajo delovanje konference Male antante v Beogradu in naglašajo pomen tega sestanka.

List »Argus« opozarja na pomen konference v zvezi z razorožitvenim problemom. Konferenca bo proučila možnosti živahnega sodelovanja pri reševanju podunavskih problemov v zmislu gospodarskega zblizanja, ki bo omogočilo njegovo rešitev.

»Vitorul« pravi, da bo konferenca potrdila realistično in pacifično politiko in da bo razpravljala o neposrednih interesih držav Male antante glede na gospodarsko krizo. List naglašja, da je gospodarsko sodelovanje važnejše od politične akcije. List izraža prepričanje, da se bo v Beogradu vnovič okrenila solidnost zvez, ki so se rodile iz skupnih potreb po miru in mednarodni enakosti.

Otvoritev glasbene razstave v Narodnem domu

Ob udeležbi najodličnejših predstavnikov je bila dopoldne otvorjena odlično organizirana razstava v Narodnem domu

Ljubljana, 14. maja.

Dopoldne ob 11. se je vršila slovesna otvoritev prve slovenske glasbene razstave. Otvoritevne svečanosti v Narodnem domu so se udeležili najodličnejši predstavniki naše javnosti, glasbeni kritiki in komponisti iz vseh krajev naše države, pa tudi iz bratske Češko-slovaške in Poljske. Med drugimi smo opazili načelnika banske uprave dr. Vondro kot zastopnika bana, župana g. dr. Dinka Puca, rektorja univerze g. dr. Šerka, predsednika Glasbene Matice, senatorja dr. Ravniharja, vse tunkajšnje konzule, upravnika Narodnega gledališča Otona Zupančiča, direktorja Poliča, predsednika advokatske zbornice dr. Žirovnika, univ. prof. dr. Spektorskega kot zastopnika Ruske Matice, prof. Burlana, ravnatelja Glasbene Matice Hubada, zastopnika prosvetnega oddela, banske uprave dr. Kotnika, prof. Kozino, mag. nadsv. Govekarja, akad. slikarja prof. Vavpotiča in druge odlične goste. Od gostov, ki so prispele iz bratskih držav, moramo v prvi vrsti omeniti poslanca poljskega Sejma g. Szynskega, predsednika vseslovenske pevske zveze v Poznani, dalje predsednika Pevecke Obce Češko-slovaške g. Jerabeka, predsednika jugoslovenskega pevškega saveza dr. Viktorja Novaka, od domačih skladateljev in komponistov ter kritikov Kosto Manojlovića, patra Hugolina Sattnerja, Miloja Milojevića, Zorka Prelovca, Oskaria Deva, profesorja praškega glasbenega recenzenta Žigo Hirschlerja in druge, skratka, bila je zbrana elita in cvet jugoslovenske glasbene kulture.

Pozdrav gostov

Pozdravni nagovor je imel senator in predsednik Glasbene Matice senator g. dr. Ravnihar, ki je toplo pozdravil vse navzoče, zlasti zastopnike oblasti in konzularni zbor ter druge goste, nato je pa izjavil:

V okviru naših jubilejnih svečanosti je prireditev glasbene razstave po svoji popolnosti prva te vrste pri nas. »Raztresene sem udeležba...« Pod večjim vodstvom in prizadevanjem g. dr. Josipa Mantjanja, našega priznanega glasbeno-umetniškega zgodovinarja in profesorja na našem konservatoriju, smo skušali zbrati vse, kar koli moremo spraviti v zvezi s razvojem glasbene prosvete v Sloveniji od zgodnje zgodovinske dobe pa do današnjih dni. Historia docet! Na teh spomenikih naše preteklosti in polpreteklega časa naj se učimo spoznavati prve početke in vire, iz katerih je žuborela naša narodna pesem, spoznavati vzroke naše umetne pesmi od zgodnje romantike pa do današnje moderne. Razstava nam kaže, kako si je naša reproduktivna glasbena umetnost osvojila koncertni oder in gledališke deske, z neverjetno naglim vzponom do onega viška, ko smo to svojo reproduktivno umetnost mogli brez strahu, pa s ponosom predstaviti celo zunanjemu svetu. Razstava kliče v spomin imena in like makedone vseh, ki so nam pomagali ustvarjati našo glasbeno kulturo, naj si bodo to umetniki — produktivni in reproduktivni — naj si bodo vsi ljubitelji glasbe — difuzantje v najlepšem pomenu te besede, ki so s svojo požrtvovalnostjo in s svojim idealizmom pomagali pri tem delu. Ta razstava nazorno dokazuje, da se je nam Slovencem posrečilo, izviti se iz tujih spon ter ustvariti nekaj samostojnega in samoraslega, slovenski in s tem slovenski duši in čudi prirojenega. Zato nam ta razstava zaznamuje odlično smer naše poti v bodočnost.

S tem pa smo zaeno podali dokaz, kako potrebna je bila ustanovitev Glasbene Matice pred 60 leti, v letih našega narodnega prepoveda, pa zopet dokaz, da je Glasbena Matica vsekakor vestno izpolnjevala svoj že v prvotnih pravilih zahtevni program.

Glasbena Matica ne praznuje svojega jubileja s šumnimi prireditvami, kar bi v teh resnih časih niti ne bilo na mestu. Praznovanje svoje 60letnice hoče upravičiti z revijo svojega delovanja od skromnih početkov pa do današnjega svojega razvoja, ki pa — tega se zavedamo — ni še na vrhu klanca. V tej reviji ima svoje posebno mesto glasbena razstava, na katero smo posebno ponosni.

Zato nam je v osobito čast, ako morem v imenu Glasbene Matice naprositi zastopnika ministra prosvete, njegovega po-

močnika gda. Dragana Gjorgjevića, da otvori razstavo.

Otvoritveni govor pomočnika prosvetnega ministra

Po govoru dr. Ravniharja je povzel besedo pomočnik ministra prosvete g. Dragoslav Gjorgjević, ki je otvoril razstavo z naslednjim govorom.

Morda niti en narod na svetu ni toliko živel s pesmijo kot mi južni Slovani. Peli smo, ko se je rodilo, peli pri krstu, pri poroki in umiranjju. Peli smo, ko smo bili srečni, a tudi takrat, ko smo klonili pod udarci zle usode, peli smo tudi, kadar smo plakali.

Pesem to je neločljiv del naše intimne prirode. Ona je biološko zrasla z nami, ona je osnova, naše jedro in bistvo naše rase. Pesem, to je ono, v katerem bomo mi dosegli morda svoj največji uspeh, to je oni naš bogati dar, s katerim se hočemo mi južni Slovani oddolžiti človečanstvu za vse blage, ki smo jih od njega nasledili v svojem kulturnem življenju.

Zato naj ne bo nikoli dovolj hvala onim požrtvovalnim možem, ki so to pravčasno razumeli in ki so s svojim talentom, s svojo marljivostjo in s svojo strokovno izobrazbo stremeli za tem, da kultivirajo naše prirodne darove in da nas usposobijo, da od pesmi, ki spontano pri- vire iz naših razigranih duš, kreiramo velike in vse večje umetniške tvorbe. Njim gre v toliko večja hvala, ker so oni v težkih dneh naše narodne preteklosti vedeli, da služi tudi pesem kot sredstvo v borbi za naš nacionalni oboj. Zgodovinsko je točno in ne samo pesniško lepo to, kar je naš veliki pesnik Jovan Jovanović-Zmaj rekel v svoji pesmi:

»Haj, što Srbin još se drži kraj svih zala
Pesma ga je održala, njoji hvala.«
Resnične so te besede in morda veljajo še v večji meri za slovenski del jugoslovenskega naroda, ker so se braje Slovenec v svoji nacionalni borbi bolj poslužili pesmi kot borbenega sredstva kot Srbi, ki so po naravi mirni, blagi in ponizni, večkrat morali, ko drugače ni bilo izhoda, z mečem presekat gorjdiški vozel.

Dame in gospodje! Ceneč pesem kot umetnost in zavedajoč se njene vrednosti za našo nacionalno življenje, se radujem, ker imam priliko, da otvorim to bogato razstavo Glasbene Matice v Ljubljani, te visoke naše kulturne institucije, ki je ne samo v naši domovini, temveč po širni Evropi ponela divno jugoslovensko pesem in proslavila svojo slovensko ter naše skupno jugoslovensko ime. Na razstavi bomo videli vse napore in vse uspehe naše Glasbene Matice v toku njenega 60-letnega umetniškega in nacionalnega delovanja in klanjajoč se manov vseh njenih umrlih članov in zahvaljujoč se njenim živim članom, proglasim v imenu g. ministra prosvete, razstavo za otvoreno.

Nato je imel direktor Narodnega muzeja kratek uvodni govor o slovenski glasbi ter je nato gostom razkazal razstavo.

Ustanovljeno 1860

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

Alojzij Vodnik

Ljubljana

KOLODVORSKA ULICA ŠTEV 34

(nasproti glavnega kolodvora)

Velika zaloga preko 400

nagrobni spomenikov

vseh oblik in velikosti se razproda po

znižanih cenah

dokler traja zaloga,

Izdela novih spomenikov po lastnih načrtih najmodernejših oblik po nizkih cenah.

Sporočite naslov, da Vas obišče na domu strokovnjak in izdela načrte po Vaši želji.

Ponesrečen ameriški preko-oceanski polet

London, 14. maja. Davi ob 2.35 je prišlo iz New Yorka brezčeno poročilo, da je ameriški letalec Reichers, ki je ob 5.30 srednje evropskega časa startal v New Yorku za preko-oceanski polet v bližini irske obale padel v morje. Letalca je rešil parnik »President Roosevelt«. Letalec je precej hudo ranjen, letalo pa se je potopilo.

Eksodus opozicije v madžarski zbornici

Ob zaključku načelne razprave o proračunu je prišlo med govorom ministrskega predsednika do dejanskih spopadov, nakar je opozicija zapustila sejo

Budimpešta, 14. maja. Po desetdnevni proračunski debati je snoči v poslanski zbornici povzel besedo ministrski predsednik grof Julij Karolyi. Med njegovim govorom je prišlo do tako hudega prerakanja med vladno večino in opozicijo, da so naposled socialni demokrati v znak protesta zapustili zbornico.

Uvodoma je grof Karolyi naglašal, da je glavna točka programa njegove vlade, to je red v državnem gospodarstvu in ohranitev kupne moči penga, dosežena. Prehajajoč na brezposelnost je ministrski predsednik naglasil, da je sistem brezposelnih podpora za Madžarsko nesprejemljiv. Madžarska nima zato niti potrebnih sredstev niti potrebnega upravnega aparata. Naglasil pa je, da v provinci baš socialni demokrati sami, ki se najbolj zavzemajo za uvedbo brezposelnosti, sami postrjujejo brezposelnost s tem, ker hujkajo kmete proti

sklepanju delovnih pogojev.

Socialni demokrati so začeli proti temu hrupno ugovarjati in prišlo je do dolgotrajnega prerakanja. Ko pa je socialni demokrati poslanec Payer zaključil v dvorano, da more tako govoriti samo skrajno omejen predsednik vlade, so navalili poslanci vladne večine na socialne demokrate ter je prišlo do dejanskega spopada. Medsebojne žalitve so se vedno bolj kopičile in naposled so socialni demokrati korporativno zapustili dvorano.

Po njihovem odhodu je grof Karolyi nadaljeval svoj govor in obžaloval eksodus opozicije. Naglašal pa je, da je formuliral svojo izjavo na podlagi uradnih ugotovitev in stvarnih podatkov. Po njegovem govoru je zbornica v načelu sprejela proračun. Seja je bila nato zaključena. Danes se bo pričela podrobna proračunska razprava.

Upor v grški kaznišnici

Atene, 14. maja. V jetnišnici Singrin se je uprlo 700 političnih jetnikov, večinoma komunistov. Ko se na poziv straže niso hoteli udati, je vojaštvo obklopilo jetnišnico in začelo streljati na upornike. Mnogo ujetnikov je ranjenih. Obleganje še traja.

Povabila za lausansko konferenco

London, 14. maja. Angleška vlada je razposlala oficijelna povabila za lausansko konferenco razen velesilam še Češko-slovaški, Jugoslaviji, Rumuniji, Poljski, Grčiji, Portugalski, Avstraliji, Kanadi, Irski, Indiji in Južni Afriki. K posameznim točkam dnevnega reda lausanske konference bodo naknadno povabile še Avstrija, Holandska, Švedska in Švice.

Kmečki punt v Španiji

Seville, 14. maja. AA. Kmečki upor, ki se je pojavil v Sevilji, Malagi in po drugih pokrajinah, je bil zaduščen. Kmetje so ponekod ustavili tramvaje in z revolverji v rokah prisilili potnike, da so izstopili. Nato so skušali vozove zažgati. Orožništvo je prišlo 24 hujškečev in jih zaprlo. Hkratu so oblasti zaprele razna sindikalistična društva.

Prijava terjatev v Grčiji

Beograd, 14. maja. AA. Od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine smo prejeli poročilo, da je grška narodna banka obvestila naše poslaništvo v Atenah, naj po čl. 4. zakona o opustitvi zlate podlage z dne 27. aprila t. l. upniki za svoje terjatve iz trgovskih dolgov, napravljenih pred uveljavitvijo navedenega zakona, predložijo grški narodni banki v enem mesecu prijavo o vrsti in količini deviz, ki jim gredo za njihove terjatve. V prijavi naj bodo še drugi podatki o teh dolgovih. Prijave je treba poslati grški narodni banki v Atenah, oddetek za nadzorstvo nad tujimi devizami. (Banque de Greece — Section de controle du change — Athenes).

Velika rodbinska nesreča v Dortmundu

Dortmund, 14. maja. V rudniku Torfeld se je pripetila davi huda nesreča. Zasedel se je rov, v katerem je bilo zaposlenih okrog 30 rudarjev. O obsegu katastrofe še ni točnih poročil. Reševalna akcija se vrši z vso naglico, vendar so pa do opoldne izkopali šele tri trupla.

Napad na ekspresni vlak Pariz-Ventimiglia

Pariz, 14. maja. Snoči so doslej še neznan storilci streljali v bližini Marsaillesa na ekspresni vlak Pariz-Ventimiglia. K sreči ni bil nihče ranjen. Za storilce izkazuje policija.

Zatvoritev borz v Nemčiji

Atene, 14. maja. AA. Vlada je izdala ukrep, ki z njim zatvarja borzo do 2. junija.

NAROČAJTE SLOVENSKI NAROD
Mesečna naročnina **DIN 12.-**

»Do X 3« gre v Italijo

Berlin, 14. maja. AA. Veleletalo »Do X 3« je včeraj odplulo v Genovo, kjer ga bodo prevzele italijanske oblasti. Kakor je znano, je bilo to veleletalo zgrajeno za italijansko vojno letalstvo.

Novi francoski poslanik

Pariz, 14. maja. AA. Havas poroča, da je novi francoski poslanik v Beogradu, ki je nameraval odpotovati v Beograd 15. maja, odložil svoj odhod, ker njegove akreditivne listine, podpisane od pokojnega Doumerga, več ne veljajo. Novi poslanik bo prišel v Beograd listine, podpisane od novega predsednika francoske republike Lebruna. No-

vemu francoskemu poslaniku na čast priredi jugoslovenski poslanik v Parizu danes kosilo.

Poostritev kontrole na tujci v Franciji

Pariz, 14. maja. AA. Predsednik vlade Tardieu je imel z ministrom pravde in notranjih poslov konferenco, ki so ji prisostvovali tudi šefi raznih oddelkov pariške policije. Na konferenci so razpravljali o tujcih v Franciji in o varnostnih ukrepih za predsednika republike. Sprejeti so bili načelni sklepi o bivanju tujcev v Franciji, ki bodo v kratkem objavljeni.

Mestna hranilnica ljubljanska

naznanj.

da izplačuje nove vloge vsak čas
in v vsakem znesku.

Ravnateljstvo.

Želje in potrebe državnih nameščencev

Iz govora g. direktorja Josipa Reisnerja na shodu državnih nameščencev in stanovanjskih najemnikov v ljubljanskem „Unionu“

Tretji pojav naše krize iz novejšega časa je pravna nesigurnost našega službenega položaja sploh. Uradniški zakon, pridoben z mnogoletnim delom strokovnjakov, s socializiranjem strokovnih uradniških organizacij in parlamenta, bi moral biti zakon, ki se v temeljih ne more menjati, je ustava vsega državnega upravnega aparata, ki kljubuje vsem političnim perturbacijam, in vendar se menjajo važne določbe uradniškega zakona v naglici in sili ali s finančnim zakonom ali drugimi specialnimi zakoni. Nismo več zagotovljeni, da bodo naše do danes pridobljene pravice drugo leto še v veljavi. Pripravljeni moramo biti, da bomo zaradi marsikaterih pravice v negotovosti čakali na razsodbo državnega sveta.

Četrty primer naše krize so letošnje redukcije števila državnih uslužbencev. Ne bom slikal žalostnega položaja reducirane službenice. Poglejmo si redukcije s popolnoma objektivnega državnega stališča. Stalni državni uslužbenec nismo sezonski delavec in ne konjunktorni delavec. Ako je upravljavec državnih uradov in ustanov dobro promišljeno in urejeno, zahteva določeno število uslužbencev, ki se ne more in ne sme menjati brez občutne škode za osebo varnost vseh državljanov in brez hitro obratovanje in poslovanje s strankami. Ako pa so redukcije še mogoče, potem je to dokaz, da državni uradniški aparat sploh še ni urejen. Zdrav človeški razum narekuje potem, da naj se prične z reformo upravnega poslovanja, da naj se po končani ureditvi uradniškega dela v vseh panogah državne službe določi število potrebnih uslužbencev. Za vsa ta potrebna službena mesta pa mora Narodna skupščina za letni državni proračun najti vsa potrebna sredstva za plačilo in materialne izdatke ne glede na trenutne finančne krize.

Krivdno in naravnost brezsrčno je odločilo ali upokojiti uslužbenca, ki nima še dovršene službene dobe, ki je sposoben za službo, ki se je zanj šolsko izobrazil in družaje kvalificiral in ki drugače službe sploh ne more dobiti, n. pr. profesor, učitelj, računski uradnik itd. Redukcija je upravičena le na ta način, da se upokojijo uslužbeni s polno službeno dobo in se na njihova mesta ne sprejemajo v službo novi uslužbeni in da se reducirajo osebe, ki niso za pravno službo, za prepotrebno upravljanje državnih poslov, temveč so raznih manj opravičljivih poti našli je komedijsko življenjsko preskoro.

Mislim dalje, da to vprašanje ni samo zadeva današnjih državnih uslužbencev, temveč tudi vseh starejših, ki pošiljajo otroke v šolo in jih šolajo v trdnem pričakovanju, da bodo lahko dobili državno službo, primerno njihovi šolski izobrazbi. Z veliko skrbjo gledamo v bodočnost, kam z absolutni srednjih in visokih šol pri tolikem današnjem številu dijakov. Potrebujemo splošno statistiko vseh mest v državi, samoupravni in privatni šoli, ki jih lahko zasedejo absolutni prosvetni in strokovni šol. Po mojih mislih bi morala državna uprava prva prikazati statistiko službenih državnih mest, ki bi bila kašipot mladini, kako naj usmeri svoje šolanje in se eventualno pravočasno obrne na druga pota praktičnega življenja.

Končam s primeri in pogledam po vzrokih krize uradniškega vprašanja. Veliko bi jih lahko našel, pa se bom zopet omejil na sliko tako zvane mentalitete, to je miselnosti našega naroda in vse javnosti.

L. 1919 in 1920 smo imeli dobo demagoških kraljev med nižjimi uslužbenci in uradniško inteligenco. Kljub temu se je bilo posrečilo pripraviti temelje za načrt splošnega uradniškega zakona.

Ustavotvorna skupščina, izvoljena ob koncu leta 1920, je štela skoro četrtino vseh poslancev iz vrst aktivnih in upokojenih državnih uslužbencev. Pri lanskih volitvah aktivni državni uslužbeni sploh niso imeli več pasivne volilne pravice.

Leta 1921 na Vidov dan je bila sprejeta ustava, ki je določila, da mora biti najkasneje v dveh letih donečen nov splošni uradniški zakon. In res smo dve leti zavlačevali pripravljati načrt, da je bil ciljni uradniški zakon in zakon o prometen osebju izglasovan zadnji dan pred potekom izteka roka leta 1932. Toda vsled izpremembe režima so bile iz uradniškega zakona zadnji dan črtane važne določbe, zlasti o ureditvi in izenačevanju vseh pokojnih, tako da sem n. pr. jaz, ki sem bil prej ves čas referent in redaktor zakona, z drugimi člani poslanskega kluba pred glasovanjem s protestom proti krivičnim izpremembam zapustil skupščinsko dvorano.

Obe dve leti smo zahtevali od pristojnega ministra, da najprej uredimo v vseh panogah državne službe potrebna službena mesta, da jih vzoredimo in da pregledamo in definitivno določimo razpored vseh službenih mest prihode v zakon. Nikoli ni bilo dovolj časa in pomagali so si na ta način,

da je bil z zakonom pooblaščen ministrski svet, naj v teku dveh mesecev izda uredbi o razvrstitvi vseh državnih uslužbencev po kategorijah in skupinah, ki pa se mora čim prej predložiti Narodni skupščini v sankcijo. Uredba je sicer izšla v določenem roku, bila je v naglici sestavljena, in vsem so znane njene nerodne in nepotrebne posledice. Toda ta uredba v vseh letih od 1923 do leta 1929 sploh ni utegnila biti predložena Narodni skupščini v sankcijo.

Leta 1920 in 1921 smo izenačevali kronsko in dinarske plače in izenačevali draginske doklade. V Narodni skupščini se je oglasil tedanji predsednik zemljoradniškega kluba s protestom, da se razpravlja o draginskih dokladah državnih uslužbencev, češ da bi z večjo upravičenostjo zahtevali draginske doklade kmetije. Enako ali vsaj močno silno naziranje čitate lahko še danes celo v slovenskih listih.

V prejšnji Srbiji so bili v splošnem kvalificirani uradniki le sodniki, profesorji in učitelji. Zato so tudi ti prvi dosegli dinarske plače in sodniki posebej kot najvažnejši stan posebne sodniške doklade. Profesorji niso mogli dobiti doklad, toda prosvetni minister (Pribičević) je znižal učno obveznost, da so dobili nagrade za nadure. Prosvetna miselnost pa se menja z ministrom. Prišel pa je prosvetni minister (Radić), ki je ne samo odpravil nadure, temveč je še prejšnjo učno obveznost povišal in tudi službeno dobo za 35 let, ki je skozi šest in več desetletij znašala 30 efektivnih službenih let. V druge panoge državne službe je lahko prišel vsak, ki je imel primerne zveze. Nič posebne kvalifikacije niso zahtevali. Zato so bili tudi ti uradniški sloji manj уваževani in so mnogo kasneje našli kvalificirani uradniki prišli do svojih pravic.

Politične razmere so prinesle nestalnost uradniškega osebja. Z ministrom so odšli stari uradniki in z novim ministrom so prišli novi uradniki. Skoro naravno je, da so se morali službeni položaji izrabljati in da je javnost pri tem izgubljala vero in zaupanje v ves uradniški aparat.

Opozarjam, da po mojem predlogu od leta 1921. do 1932. ni bila ureditev službenih mest po kategorijah in skupinah, kakor je izšla l. 1924, temveč da je bil predlog stičen uradniškemu predlogu iz l. 1931. V pogledu plač pa se je moj predlog močno razlikoval od današnjega sistema.

Razni primeri dokazujejo, da je miselnost naroda in javnosti nam državnim uslužbencem premalo prijazna. Ako užnavljamo, kolikšnega pomena je pravilno urejeno državno službovanje za vse narodove sloje, da je brezhibno funkcioniranje državnega upravnega aparata v največjo korist vseh, ki imajo z uradi opraviti direktno ali indirektno, pa lahko rečemo, da je ta miselnost kratkovidna in sama sebe kaznuje.

Taka miselnost pojasnjuje, zakaj naše službene razmere z zakoni še niso pravilno urejene. Toda naša kriza bo zadela kmalu vse one sloje, trgovske in obrtniške, ki so vezani na nas kot najštevilnejše konzumente. Zato je v interesu vsega naroda, v interesu države, da se dosedanja miselnost čim prej popravi in dobi uradniški ustaljen socialni položaj, ki jim pritiče.

Državno uradništvo je pri nas tudi važen faktor na polju vsega našega kulturnega življenja.

Če izpopolnimo podane slike z drugimi, ki jih poznamo, da pridemo do popolnega pregleda vsega vprašanja, moramo priti do sledečega zaključka:

S svojim položajem nismo in ne moremo biti zadovoljni. Vse nade pa polagamo na novo narodno zastopstvo, na naše narodne poslance in senatorje, ki jih pozivljamo:

da se z letošnjim državnim proračunom nam naložene žrtve enakomerno prenesejo na vse sloje,

da se nam vrnejo draginske doklade v prejšnji meri, dokler ne bodo cene vseh življenjskih potrebščin in dajatev primerne urejene,

da se izenačijo pokojnine vseh vrst starejših upokojencev s pokojninami, odmerjenimi po najnovejših zakonih,

da se revidiira uradniški zakon s socializiranjem strokovnih organizacij.

Mi sami izjavljamo:

da smo pripravljani v vršenju službe posvetiti državi in narodu vse svoje sile,

da želimo poenostavitve administrativnih poslov, ki naj bi se dalo opravljati s čim najmanjšim številom državnih uslužbencev.

Zahtevamo pa:

za svoje delo primerne plače, da z njo vsak lahko preživlja sebe in družino časi in službenemu položaju primerno, in zagotavljanje pravic do stalnosti v službi in do odgovarjajočih pokojnin po načelih, ki jih vsebuje vsak moderni uradniški zakon.

Otvoritev fotografske razstave

Fotoklub Ljubljana je otvoril ob 11. dopoldne razstavo na težak riziko. Veliko članov ima in vrgli so svoje stvari tja na stene Jakopičevega paviljona, take in take. Razsodišče, med katerimi je bil prvak slovenskih umetnikov fotografov France Krašovec in najtenkočutnejši esteti slikar profesor g. Gojmir A. Kos je razsodil, da je razstava prav dobra. Tega pa mislim nikdo ni občutil, da so vsi, ki so razstavili svoje slike, žrtvovali več, kakor so hoteli. Predsednik g. L. Pengal je samo mimogrede omenil ob otvoritvi razstave, da je prireditev tudi nekako socialnega pomena. Čez 200 sijajnih slik dokazuje, da je idealizem teh ljudi skoraj prevelik. Prireditelj v teh časih razstavo tako pompozno in s takim elanom je predložil, ki si jo lahko dovoli samo organizacija, gotova, da bo zmagala.

Razstava preseneča vsakogar, ki jo vidi. Tam ni slavnih imen nekdanjih prvakov naše fotografije, sami novi ljudje skromno nastopajo. Med temi skromnimi imeni so umetniki, ki jih bo zabeležila tudi zgodovina slovenske umetnosti. Prvič namreč vidimo na tej razstavi individualnost vsakega posameznika, ki razstavlja, obenem pa tudi težko nalogo vsakogar, da bi povzidal lepoto domovine.

Imen na tej razstavi ni treba navajati. Tudi številke nimajo slike, samo eno je gotovo, da so vsa ta dela žrtve največjega idealizma in spoštovanja za lepoto naše domovine.

Klub ima že mnogo nad 100 članov, razstavilo jih je pa mnogo manj. Mogoče so se bali, da gre za to, če bi ne bila vsakemu dana nagrada. Res je, da je razsodišče — g. prof. Gojmir Kos, France Krašovec in zastopniki društva Ante Gaber, Ivo Gogala in Peter Kocijančič, morja zelo strogo pregledalo dela, vendar je bil rezultat tak, da se prva razstava slovenskih fotografov po naša daleč pred drugimi razstavami, ki jih prirejajo v glavnih mestih blizu in daleč.

Slovenska fotografska umetnost je namreč že tako daleč, da je mogoče že na razstavi ločiti posamezne individualnosti. Kakor na največjih naših umetnostnih razstavah, je tudi na današnji razstavi efekt ta, da se imenujejo imena posameznih umetnikov. Do danes je smatrala slovenska javnost fotografije za sportnike, od otvoritve njihove razstave jih bo pa morala smatrati za umetnike.

Drugačnega namena razstava tudi nima. S tem, da so posamezni fotografi očitno pokazali svojo individualno noto, so ustvarili svojo umetniško reputacijo in s tem tudi umetnost slovenske fotografije.

Za izobrazbo vajencev

Agilni vajenski odsek »Obrtniškega društva v Ljubljani, ki mu načeluje naš najin prijatelj obrtne mladine gosp. Milko Krapež, je minuli ponedeljek zaključil serijo poučnih predavanj za obrtniški narasčaj. Čeprav je vajenski odsek deloval šele komaj dva meseca, beleži vendar prav lepe uspehe, saj so ta predavanja tudi povzdigla naš obrtni narasčaj v moralnem oziru. Predavanja so bila skrbno izbrana in obrtni narasčaj jih je z veseljem posejal vsak ponedeljek zvečer v Mestnem domu. Število obiskovalcev se je stalno gibalo med 150 do 200, udeleževali pa so se jih vedno tudi nekateri g. mojstri: Rebek, Prištou, Iglič, Fajfar, Puc in drugi, da so s svojo prisotnostjo pokazali mladini, da je mogoče uspešno delo le v vzajemnosti mojstra in vajenca. Predavali so: g. predsednik Rebek, načelnik Krapež, odbornik Zadravec, č. o. Frančišek Ačko, prof. Janko Makar, Leopold Puhar, Vladimir Pfeifer, dr. Alujevič in nadučitelj Potočnik. Poleg tega je priredil vajenski odsek v kinu »Ideal« poučno filmsko predstavo, ustanovil je pevski in tamburaški odsek, ob poletnih nedeljah pa namerava prirediti več izletov, da zbudi v mladini ljubezen do narave.

Zaključno predavanje se je vršilo z izletom na ljubljanski grad. Med poljo je gosp. nadučitelj Potočnik razkazal vse zanimivosti šentflorjanskega okraja, ki je najstarejši del tako hitro razvijajočega se našega mesta, z gradu pa je opisal vse važnejše stavbe in cerkve, predložil razvoj in razširjenje našega mesta od zgodovinskih početkov in se je tudi pomudil z razlago zgodovine na gradu. Vajenci in vajenke so pazno sledili predavateljevim besedam in šele sedaj spoznali, kako malo jim je bila Ljubljana poznana. Zato je bilo to zaključno predavanje v svojem namenu izredno posrečeno. Želimo Obrtniškiemu društvu, da se v bližnji jeseni z isto vneto zavzame za kulturno vzgojo obrtniškega narasčaja.

Pot, ki jo vodi na kulturnem in strokovnem polju Obrtniško društvo, je pravilna. Delo je naloga vseh obrtnikov, da to svojo odlično kulturno organizacijo podpro, kar je naloga tudi vseh merodajnih faktorjev.

Radiprogram

Nedelja, 15. maja.

9.30: Prenos cerkvenega koncerta iz franciškanske cerkve. Dirigent p. Hugolin Sattner; 10.30: Versko predavanje: Nedeljske misli; 11: Plošče; 11.30: Gallusov koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske. Dirigent ravnatelj M. Polič. (Prenos iz Filharmonije); 12.30: Čas, poročila, plošče; 15: Prenos koncerta na Kongresnem trgu; 17: Salonski kvintet; 20: Prenos opere: Bravničar; »Pohujšanje v dolini šentflorjanske. Dirigent A. Nefat, režiser C. Debevec; 22.30: Čas, poročila, plošče; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 16. maja.

9: Slavnostni izredni občni zbor »Glasbene Matice in razvije prapora, ki ga daruje Nj. Vel. kralj Aleksander I. (prenos iz Filharmonije); 10.30: Odkritje spomenikov jugoslovenskih skladateljev v Matičnem parku; 12: Čas, dnevne vesti; 12.15: Salonski kvintet; 14: Tekmovanje slovenskih pritkovalcev (večesejno); 17: Salonski kvintet; 20: Godalni kvintet Glasbene Matice iz Ptuj; 21: Slagerje poje g. Mirko Jelacin; 21.30: Salonski kvintet; 22: Čas, poročila; 22.15: Salonski kvintet; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Lepite na pisma znamke
protituberkulozne lige!

Domači pomenki o težkih časih

Gospodarska kriza je prav za prav samo gospodarska anarhija

7.

Kako zaježiti silovito socialno zlo, gospodarski razkroj, pomagati kmetu, proletariatu, industriji? Gotovo je pomen anket v tem, da razjasni ta vprašanja. Morda se zdi marsikomu na vse to lahko odgovoriti, mnogim pa najbrž tako težko ali pa tudi brezpomembno, da sploh ne odgovarjajo. Vendar se te pa polasti malodušje, češ, kaj pomaga, če tudi razvozljaš ta gordijski voz, če se zaradi tega ne bodo ustavili dogodki ter se ne bo prav nič spremenilo.

Ali ne rešujejo teh perečih vprašanj že leta in leta najodličnejši gospodarski strokovnjaki, državniki, politiki, bančniki, saj se vrste narodne in mednarodne konference v nepretrgani vrnici, sleherni dan bruhne svetovni tisk na svetlo nešteto člankov v zvezi s svetovno krizo, gotovo je »krizac vsak dan natisnjena milijon in še večkrat — kaj bi po tem takem zaigrala kapljica domače modrosti v morju svetovnih, najtehtnejših mnenj.

Edino, kar imamo od tega, je tolažba, češ, mislo tako slepi ter neumni, da bi ne vedeli, na kakšni boleznih trpimo in vemo zvrčati krivdo na druge. Skoraj vsi vemo, kaj bi bilo treba ukreniti, nihče pa seveda ne misli na radikalna sredstva. Ali ne opažate, da vsi pričakujemo čudeža? Namreč takšnega: dokler je bila zver mima, je ni nihče niti opazil, gledali smo v njo lažje, zdaj, ko je začela trgati ves svet, pa čakamo, da se bo prelevila v džamije. Zakaj se nam niso še vedno odprle oči?

Treba je torej pomagati kmetu. S pravico izmenjavajo dobrin? Pametno! Torej, kmet naj ima plačano svoje delo. Toda kdo mu ga bo plačal? Stopimo v čarobni krog! Kdo dela cene? Ponudbe in povpraševanje. Zakaj ne more kmet dražje prodati pridelkov? Ker je na razpolago toliko agrarnih pridelkov, da jih ne morejo razprodati po najnižjih cenah. Torej nadprodukcija? Nedvomno, vendar pa milijoni brezposelnih stradajo. Gladujoči so slabi konzumenti. Čim manjši je konzum v primeri s količino produktov, tem nižje so cene. Viri dohodkov kmetu usihajo, kljub temu pa izdatki še naraščajo, kajti kmet je davkoplačevalec in razumljivo je,

da so davki v slabih časih navadno še dalje težje breme. Kmet mora kupovati tudi industrijske izdelke — orodje, obleko itd. Cene teh izdelkov se pa niso znižale v sorazmerju s poljedelskimi pridelki. Zakaj to nesoglasje? Gotovo je kupna moč malih kmetov padla neprimerno bolj kot n. pr. aktivnost industrijskih podjetij. Industrijsko podjetje, čeprav je le eno samo, je produktiven kapital, dočim je mali kmet sam zase že skoraj proletarec. Več kmetij skupaj, ali veliko posestvo kot je n. pr. kakšna ameriška farma, pa že nekaj pomeni — toda samo tedaj, če je tista skupina kmetij v medsebojnem organizacijskem odnosu kot so tudi močnejša kartelirana industrijska podjetja.

In baš tega je premalo pri naših kmetih — skupnega, organizacijskega, torej združnega delovanja. Kmet je že od nekdaj takšen, da si ne zna mnogo sam pomagati, tisti, ki se mu pa dobrokaj ter mu obljublja pomoč, ga navadno le izkoriščajo. Nedvomno je dosegljiv ideal, združitev kmetijskih gospodarstev v skupno, združeno gospodarstvo in gotovo bi takšno gospodarstvo kot mnogo bolj racionalno ter ekonomično z organizirano prodajo itd. uspešno kmetovalo tako zvanimi agrarnimi krizam. Torej, poljedelci sami bi morali skrbeti za pravično izmenjavo dobrin v narodnem gospodarstvu z organiziranimi silami. Krepi organizacije se ne more nihče uprati. In poljedelci bi se lahko organizirali v tako močni organizaciji, da bi diktilirali v poljedelski državi. Ako pa vsak posamezno tarna ter obupa in išče izhoda sam zase, s tem ni pomagano nikomur. V gospodarstvu je najmočnejši faktor kapital, kapitala pa ni brez organizacije.

Izhod je še eden: da bi država sama bila velika (agrarna) zadruga, ki bi skrbela za pravično izmenjavo dobrin, da bi se vse gospodarske sile centralizirale v njo. To se pravi, da bi se vsa kapitala podživil. Kajti gospodarska kriza je prav za prav samo — gospodarska anarhija odnosa posledica te anarhije.

Toda zdaj samo prišči do tiste točke v čarobnem krogu, ki jo morajo — hočeš nočeš — prestopiti, sicer bi začel na prenevedana pota. Meščan.

Gostilničarski bojkot piva

Beograd, 12. maja.

Nikar ne mislite, da se je kaj takega zgodilo v Beogradu. Bog ne daj! Beograjski gostilničarji ne bi storili kaj takega za nobeno ceno. Čemu tudi, ko dobro vedo, da je Beograjec preudoben, da bi se razburjal zaradi pedeset par pri čaši piva. Saj plačuje čašo po 2 Din, po 2.50 in 3.—, kakor je pač lokal in kakršna je pač čaša. Saj »časa piva« ne pomeni, da mora držati ravno 0.3 litra, temveč lahko tudi drži samo 0.2 litra, samo da je »časas«. Tako se plačuje tudi »krigla« po 4 in po 5 Din, pri čemur gre pivcu pač le za »kriglo« in prihranek enega dinarja, a nikakor ne za mero: »krigla« po 4 Din drži namreč samo 0.4l, ne pa pol litra. Tako je pač razumljivo, da v Beogradu ne more biti razburjenja zaradi cen piva. Drugače pa je seveda tam zunaj po deželi, kjer so ljudje precej natančnejši glede mere in cene in se ob preobilici domačega vinskega in žganjskega pridelka pivo smatra za nekaj luksusa in si ga ljudje privoščajo za ceno, ki je napram vinski dejanski neprimerno visoka. Če hoče tu gostilničar imeti kaj za službo, mora v resnici z vso silo pritiskati na pivovarstvo, da more potem pijačo oddajati občinstvu po ceni, ki je sprejemljiva za občinstvo. Drugače kupčija ne gre.

V Požarevcu so tako pred dvema dnevi začeli gostilničarji bojkotirati vse tri vrste piva, ki so jih doslej točili: Vajfertova, Bajlonijevo in Kosovljaninovo. Vse tri pivovarne so jim dobavljale pivo doslej po 620 Din hektoliter. Gostilničarji so zahtevali, da se jim zniža cena na 500 Din, češ, da pivovarne dobavljajo pivo drugim krajem po tej ceni, pa naj ga dobavljajo tudi v Požarevac po isti ceni. Zastopniki pivovarne so na to zahtevo gostilničarjev odgovorili, da morejo popustiti samo za 20 Din, torej na 600. S tem njihovim odgovorom se je temeljito pobavila požarevska gostilničarska zadruga, ki je osvojila zahtevo gostilničarjev in zahtevala znižanje cene na 560 Din za hektoliter. Ker pivovarne niso hotele popustiti, je sklenila gostilničarska zadruga, da vsi njeni člani, vsi požarevski gostilničarji, od 10. t. m. dalje ne bodo prodajali piva niti iz sodčkov niti v steklenicah vse dotlej, dokler pivovarne ne popuste in ugođe njihovi zahtevi. Tako se v Požarevcu od 10. t. m. sem nikjer v gostilnah ne toči in ne prodaja piva.

Zastopniki pivovarne za sedaj molče. Menda pričakujejo, da bo občinstvo prešlo na njihovo stran in s svojim pritiskom prisililo gostilničarje, da se pogode s pivovarjami, kar pa ni verjetno, ker je ob preobilici vina pivo, kakor rečeno, pravzaprav v resnici nepotreben luksus. Za pivovarstvo pa je ta požarevski bojkot vsakako vsaj rahel opomin, da bi se tudi drugje moglo pripetiti kaj podobnega, kar bi slednjič znalo imeti zanje zelo nevršne posledice.

S preobilico pojmov dvajsetega stoletja človeštvo prav tako ne ve kaj početi, kot ni vedelo v starem veku s tistimi redrimi.

Beležnica

Koledar.

Danes: Sobota, 4. maja, katoličani: Bonifacij, Svetiok, pravoslavni 1. maja.
Jutri: Nedelja, 15. maja, katoličani: Rimkošči, Zožija, Jaromira, pravoslavni 2. maja.
Pojutrišnjem: Ponedeljek, 16. maja: Janez Nepomuk, Mladena, pravoslavni 3. maja.

Današnje prireditve.
Kino Matica: Srečna srca.
Kino Ideal: Zaročenka vdova.
Simfonični in zborovski - instrumentalni koncert Glasbene Matice ob 20. v »Unionu«.
Državno prvenstvo v sabljanju v dvorani OUZZ ob 14.30.

Prireditve v nedeljo.
Kino Matica: Srečna srca.
Kino Ideal: Zaročenka vdova.
Gallusov koncert pevskega zbora Glasbene Matice ob pol 12. v Filharmoniji.
Koncert slovenske pesmi na Kongresnem trgu ob 15.
Godalni piknik na vrtu hotela »Tivolij« ob 17.
Državno prvenstvo v sabljanju v dvorani OUZZ ob 14.30.

Prireditve v ponedeljek.
Kino Matica: Srečna srca.
Kino Ideal: Zaročenka vdova.
Slavnostni izredni občni zbor Glasbene Matice ob 9. v Filharmoniji dvorani.
Tekma slovenskih pritkovalcev ob pol 13. na velesojmu.
Sabljaški turnir češkoslovaška: Jugoslavija v »Unionu«.

Sport (Nedelja).

Primorje: Mirija: Tekma na igrišču ASK Primorja ob 16.30.
Nogometni brzoturnir na igrišču Primorja ob 14.45.

Dežurne lekarne.

Danes in jutri: Lesnec, Resljeva cesta 1. Bohinjec, Rimska cesta 24. Dr. Kmet, Dunajska cesta 41.
V ponedeljek: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Devize: Amsterdam 2272.62 do 2283.98, Berlin 1335.62—1347.42, Bruselj 787.90—791.84, Curih 1097.35—1102.85 London 205.02—206.62, Newyork ček 5585.38—5613.64, Pariz 221.33—222.45, Praga 166.34—167.20, Trst 288.67—291.07.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.05, Pariz 20.16 in četrt, London 18.65, Newyork 310 in pol, Bruselj 71.70, Milan 26.23 in pol, Madrid 40.71, Amsterdam 207.10, Berlin 121.90, Sofija 3.70, Praga 15.16, Varšava 57.40, Bukarešta 3.06.

Morala je samo v značaju. Nihče pa ne more biti moralen, če ni njegov značaj ojeklenel. Toda naša vzgoja ne ustvarja značaja, nego moraliste.

Lačen ne more razumeti sitega, siti pa ne vedo, da so njihovi učenci lačni kruha, ne naukov.

Nova pridobitev Ljubljane

Umetniško dovršena preureditev poslopja Glasbene Matice in parka v Vegovi ulici

Glasbena Matica se je za svoje jubileje in velike praznike svatovsko oblekla. Sam mojster Plečnik jo je prenovil in pomladil ter jo ogrnil s kraljice dostojnim ornatom. Mojster je izpremenil tudi njeno okolico, da je Vegova ulica sedaj najlepši in najimkavnejši del Ljubljane. Nekdanja dolgočasna puščava in zanemarljiva gmajna se je izpremenila v nasad, ki mu dominira s slokimi stebri okrašena hiša Glasbene Matice. Ne več hiša, temveč impozanten dom ima danes Glasbena Matica, ki ga upravičeno lahko imenujemo palačo. Vse stremi kvišnji, kamor stremi tudi glasba, in vse je nečisto in globoko občuteno ter lirsko in mladostno, da se nikdo ne more ubraniti velikega vtisa teh v

levi strani Gallusa stoji nežni prijatelj Stan-ka Vraza, Lisinski, a kraj njega je v beli kamen kot izrazilo bronasto glavo vklesano ime našega Benjamina Ipavca. Jenku se je na drugi strani pridružil veliki Srb in najpristnejši naš prijatelj Stevo Mokranjac, tik njega se je pa postavil reprezentant naše cerkvene glasbe in skladatelj oratorijev in močnejših žustvenih pesmi, še živič p. Hugolin Sattner. Tudi ta umetnik je v srebru svojih las zaslužil tako veliko čast že v življenju.

Kakor sveče plantne na drugi strani vitki topoli pod nebo in kakor lasje vil in rojenke se vijejo v vetru nežne vejice žalužik. In v tem gaju Vegove ulice ter spomenika Ilirije

vati in bodo porabili več 100 kg razstreliva, kakor predvidevajo.

Obrežje bodo obzidali s podpečnim kamnom, nad zidom pa z ravnali brežino.

Poleg teh del še morajo letos podbetonirati srednji in desni opornik franciskan-skega mostu in zgraditi pet dohodnih stop-niš v strugo pri Čevljarjem mostu dve, pri tromostju, pri Gerberju in na Dvor-nem nasipu po eno. Te stopnice bodo na-menjene za perišča in za dohode v strugo v primeru potrebe.

S temi regulacijskimi deli bo dovršena ve-lika etapa regulacije Ljubljane. Zeleti je le, da bi se delo prihodnje leto zopet na-daljevalo.

DANES

otvoritev restavratorskega in kavarniškega vrta v „ZVEZDI“

Se toplo priporočata

Fran in Rozi Krapeš.

Komorni koncert

Druga glasbena prireditev v okviru pr-vega slovenskega glasbenega festivala je bil komorni koncert godalnega kvarteta konservatoristov. Filharmonična dvorana že davno ni videla toliko poslušalstva, kot včeraj zvečer. Navzoči inozemski gostje in posetniki festivala iz raznih mest naše do-movine so se mogli prepričati, da je Ljub-ljana v resnici žarišče in središče naših glasbeno-kulturnih stremenj, katera naše občinstvo ume in hoče v odločilnih trenu-tkih podpirati iz svojih moči.

Na programu komornega koncerta so bila sama domača dela in sicer godalni kvartet — prvenec mladega Lipovška Ma-rjana v f-molu, dalje Slavka Osterca »Štiri Gradnikove pesmi« za kontraalt in godal-ni kvartet. Pela jih je ga. Franja Bernot-Golobova. Gradnikovim pesmim so sledile istega komponista »Štiri Heinejeve pesmi« v četrttonskem sestavu za višji glas in go-dalni kvartet, ki jih je pela gđ. Arko Her-ta. Pred to točko je o četrttonskem sestavu imel kratko predavanje njegov najnovejši apostol profesor dr. konservatorija v Pragi, komponist g. Alojzij Haba, ki smo ga vsi prav odlično razumeli in je bil nato podani slovenski prevod popolnoma depla-siran. Koncert je zaključila »Sonatina da camera« za godalni kvartet v dveh stav-kah Lucijana Marije Škerjanca. Ocenio del in izvajanja moramo prepustiti navzočim inozemskim in ljubljanskim kritikom ki bodo naše glasbeno delo sigurno objektiv-neje presojali kot mi. Mislim pa, da je naš godalni kvartet, in najsaj je še mlad in ga tvorijo konservatoristi, svojo nalogo — in ta ni bila baš lahka — rešil nad vsako po-hvalo. Kvartet tvorijo učenci komorne so-le prof. Jana Slajsa Pfeifer Leon (I. violi-na), Stanič Fran (II. violina), Šušteršič Vin-ko (viola) in Bajde Oton (čelo). V prvi vr-sti gre za sluzga za ta naš prvi slovenski go-dalni kvartet prof. Janu Slajsu, česar ne smemo nikdar in nikjer pozabiti.

Zgodnje mladostno delo Marijana Li-povška »kvartet v f-molu« očituje visoko stremenje za najkompliciranjšimi glasbe-nimi formami komorne smeri in nam bo nadebudni komponist prav gotovo ustvaril kmalu močna, visokoumetniška dela. Aplavz publike je pričal, da je to ljubeznjivo delo sprejela s polnim razumevanjem. »Štiri Gradnikove pesmi« Slavka Osterca smo na istem mestu že slišali. Ga. Bernot-Golobova je odlična koncertna pevka, ki vidno raste in se razvija. Po pravici jo štejemo med naše najboljšje koncertno-operne moči. »Štiri Heinejeve pesmi« Sl. Osterca za višji glas in godalni kvartet v četrttonskem se-stavu so bile novitete, ki je pri publikii iz-ločila deljena mnenja. No, in to je vedno dokaz borbenega dela za napredek, kate-remu je posvečeno vse stremenje Slavka Osterca. In tako je prav in tako to mora biti! Tako kot kvartet se je tudi odlična pevka gđ. Herta Arko temeljito poglobila v komplicirani četrttonski sestav, ki bi ga seveda zamogel brez opozorila nanj konsta-tirati le zelo majhen del poslušalstva. Izvajalci in komponist so bili deležni gromke-ga odobravanja. Polnokrvna, temperament-na in močno invencijozna je bila »Sonatina da camera« semtertrem in mestoma nekol-ko premekega L. M. Škerjanca. Tudi to skladbo smo že slišali in je povsod, kjer se je izvajala zapustila močan vtis. Tako tudi včeraj. Godalnemu kvartetu je bil med prvimi in drugim stavkom poklonjen lep venec. Kakor rečeno, prepuščamo »emelji-tejšo oceno naših festivalnih prireditev go-stom-kritikom. Njih glas bo tako našim komponistom kot izvajalcem v neprimerno večjo vzpodbudo kot glas iz domačih hiše.

—ž.

Prva slovenska Eskima

Karel Planinšek je bil oženjen z Eskimko, ki mu je ro-dila hčerko in sina

Na stotisoče je Slovencev v Ameriki, a le redki so med njimi, ki bi o njih govorili tudi ostali Američani, sedaj je pa podobno, da so naši rojaki onstran morja vendar dobili nekakega narodnega junaka, ki o njegovem pisanem življenju in pustolovšči-nah slovenski ameriški listi objavljajo ob-širne članke.

Nenadoma se je namreč v New Yorku pojavil Charles Planinšek, ki je res pravi tip ameriškega pustolovca. Prišel je s svojima otrokoma in priredil javno pre-davanje o svojem romantičnem življenju,

to kepo, je pobegnil iz Sibirije v Kanado kjer je v krajih večnega snega živel med Eskimi. Pri predavanju je kazal slike iz teh krajev in opisal življenje Eskimov, ki neprestano potujejo in niso nikdar dolgo na istem kraju. Preživljajo se z mesom se-vernega medveda, mroža in tulna. Ke-ognja ne poznajo, uživajo le surovo meso. Kože ubitih živali rabijo za obleko in ode-jo, stanujejo pa v kočah iz snega. Moški se pečajo z lovom, a love le nekaj dni, ker v kratkem pobijejo toliko živali, da imajo dosti hrane za vse leto. Iz severnih



a zdi se nam, da naši rojaki nič kaj radi ne verjamejo fantastičnemu predavatelje-vemu pripovedovanju.

Planinšek pripoveduje, da je njegov oče prišel kot prostovoljec nesrečnega cesarja Maksimilijana v Mehiko, kjer je bil rojen tudi Charles. Pripoveduje, da se je slo-venščine naučil govoriti in pisati šele od nekega svojega prijatelja v državi Texas, a slovensko govori popolnoma gladko, pri tem pa trdi, da že 30 let ni govoril slo-venščine.

V New Yorku je Planinšek prispel z mašim čolnom in pravi, da je z njim po-toval po Missisipiju in morju ter dospel do Bahamskega otočja, odkoder je krenil proti severu in v začetku aprila prispel na cilj. Mnogo let je živel na severu med Eskimi, kjer se je oženil z Eskimko, ki mu je rodila sina Tonija in hčerko Ines, nato pa umrla. Med Eskime je baje prišel iz Sibirije, kjer je iskal zlato rudo in našel veliko kepo zlata. Ker se je bal za to zla-

krajev je potoval 3 leta in je prevozil 10.000 milj do New Yorka.

Med potjo je Planinšek srečal tudi tri ali štiri Slovence, drugače pa 15 let ni govoril slovensčine. Kjerkoli se ustavi, je prijazen sprejet in je večinoma gost raz-nih sportnih klubov in prijateljev športa. V New Yorku priredi več slovenskih pre-davanj, nato se pa vrne na sever.

Njegova otroka sta prav ljubka in pri-jazna ter se le medlo spominjata svoje matere Eskimke, ki je pred 7 ali 8 leti umrla. Naučila sta se tudi angleščine in pri predavanjih pojeta angleške pesmi. V New Yorku mu je prav všeč, pravi pa, da bi ne mogel živeti v civiliziranih krajih, ker se je privadil primitivnemu življenju med Eskimi, kamor se po predavanjih zo-pet vrne. Že pred 8 leti se je javil »Glasu Naroda« iz severne Kanade in tudi sedaj je uredništvu obljubil, da mu bo pošiljal poročila s svojega potovanja.

Požar na Poljanski cesti

Pogorelo je gospodarsko poslopje mesarja Marinška, nasproti vojaš-nice 40. pp.

Ljubljana, 14. maja.

Florijan se je izneveril Ljubljani, noče je več varovati, saj gori zadnje čase pri nas vsak drugi dan. Ponoči smo imeli že tretji požar v tem tednu.

Ljubljana je že legla k počitku, saj so Ljubljanci solidni, le tu in tam so v go-stilnah čakali redki gostje policijske ur-e. Ob 22.55 pa je zapela gasilska trobenta. Mo-torna brigada poklicnih gasilcev je zdrve-la po Poljanski cesti. Čez tri minute ji je sle-dil trenski voz.

Na vzhodu je krvavo žarelo nebo, zublji so švigali visoko nad strehami. Ljudje so postali takoj pozorni in so hiteli skupaj od vseh strani, mnogi so se izkloicali iz po-stelji ter se oblekli samo na pol. Glavno je senzacija....

Na Poljanski cesti pred hišami šte. 55 in 57 se je takoj zbrala množica ljudi, čim so gasilci začeli gasiti. Gorelo je na dvorišču gospodarsko poslopje konjskega mesarja Marinška, ki stoji ob Zivinovdravski ulici nasproti podkovske šole. Priljučna hiša šte. 55 ob cesti, v kateri je gostilna, stoji nekaj metrov od pogorelega gospodarskega poslop-ja, vstrie pa jo stoji podobna priljučna hiša na vogalu Zivinovdravske ulice in Poljanske-cestne. Ta hiša stoji s koncem tik ob gospo-darskem poslopiju, ki je pogorelo.

Na bližnjem gostilniškem vrtu je manjša družba podoficirjev balinala. Nenadoma je ob 22.45 narednik vodnik Radosavljevič opa-zil, da se dviga iz gospodarskega poslopja gost dim.

— Vatra!

— Gori!

Podoficirji so takoj alarmirali ljudi, ne-kateri so pohiteli v vojašnico po vojake, ob-vestili policijo — g. nadzornik Herga je te-lefoniral na rešilno postajo ob 22.52 — dru-gi so pa začeli takoj izganjati živino iz hle-va, in zbudili mesarja Avbelja, ki stanuje v hiši št. 57 in ki si je skupno z Marinškom delil gospodarsko poslopje. Medtem so zublji že planili visoko nad streho.

Vojaši so takoj prihiteli iz vojašnice in začeli reševati, kar se je še sploh dale re-šiti. Iznosili so na cesto Avbeljevo pohištvo in rešili živino iz hleva, dva konja, enega vola in več prašičev. Medtem je tudi prihli-telo 10 gasilcev z g. Furlanom na čelu in od-delek policije, ki je z vojaštvom zastražil do-hode.

Streha ni bilo več mogoče rešiti. Gorelo je seno in slama. Avbelj je imel pod streho 3000 kg sena in 500 kg slame, pa tudi Ma-rinšek je imel tam spravljena več sena. Gorelo je kakor žveplo. Streha je kmalu zgorela. Gasilci so bili povsem na mestu, pe-žar so kmalu lokalizirali in ga čez pičlo uro že skoraj popolnoma zadušili.

Skodo na poslopiju so prvotno cenili na okrog 30—40.000 Din, zgorelo je pa tudi precej sena in v dveh skladiščih za okrog 7000 Din mešnin, na premičninah je šorej

okrog 15.000 Din škode.

Kočljivo je vprašanje, kako je nastal po-žar, kdo ga je povzročil. Skozi streho gospo-darskega poslopja ni bil izpeljan noben dim-nik. Bliznja gorista v hišah so pa bila že tedaj ugasnila in bi tudi iskra iz teh dimni-kov ne mogla vnesti sena pod sosedno stre-ho.

V seno je hodil spat že dalje časa Kve-drov hlapec Godina. Kveder stanuje v po-dstrešju gostilne. Godina je dejal, da ga je zbudil hrup ter je zbežal iz senika, ko je že gorelo okrog in okrog njega. Ognja torej ni opazil prvi on, nego narednik Radosavlje-vič. Kakor vedno, je Godina zlezel tudi sno-ži na svili po lestvi, ki jo je potem potegn-il za seboj, da bi ne prišel še kdo drugi v seno. Dejal je, da ne ve, da bi hodil pre-nočevat tja še kdo drugi. Godina je kadil-lec, pravi pa, da ni nikdar kadil v senu. V njegov prilog govori tudi dejstvo, da požar ni nastal tam, kjer je spal, sicer bi zgorel, saj se je prebudil šele, ko je bilo vse pod-strešje v plamenih.

Ni izključeno, da je bil ogenj podtaknjen. Opolnoči so začeli nositi Avbeljevo pohi-štvo zopet v stanovanje, kar ni bilo več no-bene nevarnosti za hišo. Ob 1. se je motorna brigada vrnila v Mestni dom.

Ogenj je povzročil okrog 40.000 Din škode.

Pri boleznih žolča in jeter, žolčnih ka-menih, zlatenici uravna naravna »Franz Josefov« grenčica prebavo na naravost popoln način. Izkušnje na klinkah po-trjujejo da učinkuje domače zdravljenje z »Franz Josefov« vodo posebno dobro, če jo mešamo s toplo vodo, izpijemo zjutraj na teš želodec. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, dro-gerijah in specerijskih trgovinah.

Brezposelnost po svetu

Poostrena gospodarska kriza je brezposelnost po vsem svetu znatno povečala. V splošnem se je zboljšal položaj samo v Angliji, v Avstraliji, deloma v Argentini in Braziliji. Vseh skupaj utegne biti na svetu okrog 24 milijonov brezposelnih. Pokojni direk-tor mednarodnega urada za delo Albert Thomas je bil celo mnenja, da znaša število brezposelnih 25 milijonov. Od l. 1930 je naraslo število brezposelnih za najmanj eno tretjino, od lanskega septembra pa za 15 oseb na 160.

Poglobitev Ljubljanice

Regulacija Ljubljanice med bolnico in Kodeljevim

Ljubljana, 14. maja.

Tonišče regulacijskih del na Ljubljani-ki bo letos na periferiji.

Ljubljancem, ki se gotovo zelo zani-majo za regulacijo Ljubljanice — kar je tudi umljivo, saj bi lahko rekli celo, da so ta dela življenjskega pomena za Ljubljano — najbrž ni povsem jasno, v čem je bi-stvenost teh del. Nekateri najbrž mislijo, da je treba narediti samo obrežne zidove in brežine. Gre pa predvsem za to, da dobi Ljubljana čim večji padeč. Ljubljanka ima od Vrhniče do Ljubljane malenkostne padeč, skozi mesto ga pa skoraj nima ter je struga tod nekakšen greben, ki pada precej neenako. Ako hočemo izsušiti Bar-je, mora imeti voda zadosten odtok. Gru-berjev prekop sam še ne zadostja, zato je treba poglobiti Ljubljanično strugo. Pri-padajoče delo je pa ureditev brežin.

Strugo je treba začeti poglabljati na spodnjem delu iz razumljivega razloga, ker bi sicer voda zastajala v poglobljenem delu struge. Ljubljanci so začeli poglab-ljati v spodnjem delu že pred vojno. Dela seveda niso končali, vendar so pa poglo-bili deloma desno polovico struge in obzi-dali desni breg v dolžini, kjer bo letos re-guliralo Ljubljanično podjetje Slograd, ki je začelo regulacijo 2. t. m.

Struga bo poglabljena v dolžini 1070 m od cukrame do 120 m nižje od vodmat-skega mostu. Seveda bi morala biti poglob-ljena skozi vse mesto, po načrtu bi bila vsa regulacijska dela izvršena v petih letih, toda v teh gospodarskih razmerah ne more nihče prerokovati, kaj se bo naredilo v pe-tih letih. Vsi pa nedvomno želimo, da bi se regulacijska dela nadaljevala nepretrgano.

Na Kodeljevem, kjer začno poglabljati strugo, grade jez, zagatno steno. Voda je sicer zaprta ob izlivu Gradaščice, a v stru-go je nižje od zatvornice izpeljanih več kanalov ter brozga počasi teče proti Vod-matu, kjer se ustavlja in nabira. Jez bo zadrževal vodo, da se ne ob več razlivala nazaj, vodo na notranji strani jezu bodo pa izčrpali, da bo struga suha. Poglobiti jo

bodo vzdolž ob levem bregu v polovični širini struge, torej, kjer še ni, in v globlini 3—4 m. Izkopa bo okrog 42.000 m³. Ako bi poglobili vso strugo v mestu, bi morali izkopati 180.000 m³ materijala.

Vendar je tudi ta izkop veliko delo, zlasti še, ker je v tem delu struge najslabši teren za poglabljanje, ob vsej dolžini so konglomeratne skale, kar bo zelo otežo-čilo kopanje. Rok za delo je kratek, samo 300 koledarskih dni. Umljivo je, da ne bodo poglabljali struge vseh 300 dni, ker je tudi mnogo pripadajočega dela, sedaj v začetku pa zlasti pripravljalnih del. Precej časa vzame že samo postavljanje zagatne stene, osobito, ker je dno struge skalnato. Materijal bodo izvažali iz struge, zato mo-rajo izpeljati tir na breg po položni klan-čini. Progo grade vzdolž desnega obrežja. Materijal bodo izvažali v malih vagončkih z dvema malima lokomotivama, ki tehta-ta po 7,5 ton. Iz Ljubljanice bo torej vozil pravi vlak. Ako bodo poglabljali strugo, odnosno izvažali material polovico dolo-čenih delovnih dni, torej 150 in več časa najbrže ne bodo imeli, ker je treba raču-nati tudi s slabim vremenom in ker morajo izvršiti še več drugih del, bodo morali iz-voziti na dan po 280 m³ materijala, kar ni malo.

Za deponiranje tega materijala bo tre-ba velik prostor, ki ga ni tako lahko dobiti v bližini torišča dela. Na Kodeljevem je sicer še dovolj razkopenega zemljišča, a je že vse obljudeno. Na koncu Kodeljevega ob Ljubljani je večja globel in manjše gramozne jame, kjer je najprimernejši prostor za odlaganje materijala, toda umakniti se bo moralo okrog 30 barak, revnih domov res pomilovanja vrednih re-žev. Menda se bo našel kmalu primeren izhod iz te težkoče, da ne bo nihče priza-det.

Kopanje v strugi bo zelo težko zaradi terena. Kopali bodo s pomočjo kompresor-jev in skale bodo razbijali s pnevmatični-mi klavci. Morali jih bodo tudi razstrelje-

Zvočni kino Ideal

Dražestna zvezda budimpeštanske opere

Marta Eggert

poje in briljira v sijajni, veleza-bavni komediji

Zaročenka

vdova

FRITZ KAMPERS — GEORG ALEKSANDER

Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer, na oba binkoštna praznika ob 3., 5., 7. in 9. zvečer

daje brez truda **vsem kovinam**
Sidol najlepši sijaj!
 Cist in štedljiv v uporabi.

Dnevne vesti

— Slovenska Matica objavlja! Letošnji knjižni dar je izredno zadovoljil slovensko javnost. Na številne želje članov se veže 1. zvezek Spektorskega »Zgodovine socialne filozofije« zaradi obsežnosti (306 + VIII str.) tudi sam zase, ne torej, kakor je bilo prvotno določeno, skupno z drugim zaključnim zvezkom, ki izide prihodnje leto. Vezava je gotova. Člani lahko dobe letos dve vezani knjigi (»Vojna in mir« in »Spektorskega« »Zgodovine«). Vezava v izvirne platnice stane za vsako knjigo 12 Din. Člani, ki so že prejeli brošuro »Zgodovino Spektorskega«, jo lahko zamenjajo za vezano oziroma, ki lahko oddajo v vezavo Matični pisarni za enako ceno. Dobe se pa lahko tudi platnice po 8 Din izdajo. Novi člani se še vedno lahko prijavljajo ali v pisarni SM na Kongresnem trgu št. 7 ali pri poverjenikih, tudi pisarno po dopisnici. Članarina za brošuro tri knjige (nad 54 tisk. pol = 867 str.) ostane nezvišana 50 Din. So torej najcenejše knjige. Ljubljanski člani in člani, bivajoči v ljubljanski okolici se naprošajo, da dvignejo knjige v Matični pisarni najkasneje do konca maja. Od 1. junija naprej se bodo knjige dostavljale na dom proti dostavnini 2 Din.

4. in 5. junija

— Olajšave udeležencem XII. Ljubljanskega velesejma od 4. do 13. junija 1932 v pomorskem prometu: Jadranska plovidba dd. Sušak je dovolila udeležencem XII. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 4. do 13. junija, vozno olajšavo na ta način, da se vozijo v višjem razredu, plačajo pa ceno razreda nižje, za dopotovanje od 1. do 13. za povratek od 5. do 20. junija. Iste ugodnosti je priznala tudi Dubrovačka plovidba dd. Brodarska A. D. »Boka« je dovolila 50odstotni popust na vseh svojih parnikih. Pri obeh velja olajšava od 20. maja do 20. junija t. l.

— Perutninska razstava na velesejmu se vrši od 4. do 13. junija t. l. Razstava bo obsegala: 1. Oddelek za živali: a) selekcionirana štajerska kokoš — standard 1930 Čeje raznih rejcev članov odsekov, b) štajerska kokoš drugih rej, c) različne pasme perutnine, ki jih gojijo rejci v dravski banovini, d) druga perutnina (rače, gosi, purani), e) kapuni. 2. Oddelek: kumila, orodja in priprave ter pripomočki za uspešno rejo perutnine, 3. oddelek bolezni perutnine. Istočasno bo prirejena tudi razstava kuncov čistih pasem, ki bo obsegala: 1. živali, 2. kožice in izdelke iz kožuhovine, 3. razno orodje, posode in kletke, 4. strokovno literaturo, slike itd.

— Iz »Službenega listca« »Službeni« list kr. banske uprave dravsko banovine št. 38 z dne 14. maja objavlja uredbi o plačilnih rokih za vloge in druge dolge. Prve hrvatske štedionice v Zagrebu, naredbo ministra za finance, da se podaljša veljavna odobritev kreditov in odreditev izplačila neporavnanih pokojninskih prejemkov iz prejšnjih let, pravilnik za izvrševanje odredb zakona o obsejni četi, pravilnik o obveznem zavarovanju pri rednem prevozu potnikov v avtobusnem prometu, odločbo ministra za finance, da se podaljša veljavnost točke 1. odločbe br. II-37.250 z dne 28. marca 1932, odločbo o izpremembah v pravilih o pregledovanju itd. tokomercov in o nadzorstvu nad njimi, kontrola semenja ob uvozu in v notranjem prometu, razpis o dopolnitvi razpisa C. br. 35409 z dne 1. 11. 1927 in končno objave banske uprave o pobranju občinskih trošarin v l. 1932.

— Razpust društva. Društvo »Strokovna skupina kamnosekov in drugih delavcev« v Ribnici na Pohorju je razpuščeno, ker že več let ne deluje in nima pogojev za pravni obstoj.

— Trgovsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani razpisuje za svoj sanatorij v Ljubljani provizorijalni službi šef-zdravnik kirurga in hišnega zdravnika. Prošnje je treba vložiti do 21. maja pri ravateljstvu v društvenih prostorih »Trgovski dom«.

— Prijava gostilničarskih točilnih obratov. Priglasitev vseh vrst gostilničarskih in točilnih obratov v smislu predpisov novega obrtnega zakona se ima izvršiti do 9. junija. Kdor bi v tem času tem predpisom ne zadostil, ga zadene posledice in nevarnost izgube pravic. O zakonitih predpisih k preuredbam, ki se morajo potom obrtnih oblasti izvršiti, se je že veliko razglašalo in morajo biti vsakomur znane, zaradi česar jih ne bomo vnovič podrobneje opisovali. Kdor bi slučajno o tem še ničesar ne vedel, naj se zgleda pri pristojni zadrugi, da dobi pravilna pojasnila in izvrši predpisane dolžnosti. Upamo, da bo ta splošna opozoritev zadostovala, da ne zapade nihče v neprimernosti zakonitih posledic.

— Aljažev dom v Vratih bo od binkoštnih praznikov dalje stalno odprt in oskrbovan.

— Birmanske darila ure in zlatino kupite tudi pri današnjih časih najceneje pri Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9.

— Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 7. junija t. l. ponudbe za prodajo lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni zbornice za TOI v Ljubljani). Licitacije za prodajo lesa, ki je bila razpisana pri direkciji šum v Ljubljani za dan 17. maja t. l., se sedaj ne bo vršila. Dan licitacije bo praznično objavljen.

— Zoper mole v obleki je najboljšo sredstvo TAMOL, ki se dobi v vseh lekarnah in drogerijah. Izdelek je »Cemotehna«, Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču tvrdica A. & E. Skaberne). 309-n

— Grenčica »Franz Josef« je že od nekdaj preizkušena proti motnji prebave, bolečinam v želodcu in gorečici.

— Mali žepni voziček (Kolmanov) izide takoj po praznikih. Vse cenjene odjemalce vjudno obveščam, da za Ljubljano ne bom več razpošiljal po pošti, ker se lahko dobi po vseh knjigarnah, trafikah in Kolmanu, Pražakova 8. 310-n

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo lepo in toplo vreme. Včeraj je bilo skoraj po vseh krajih naše države še oblačno, jasno je bilo v Ljubljani in v Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu 24, v Ljubljani 22,2, v Splitu 22, v Sarajevu in Skoplju 17 in v Mariboru 16,8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765, temperatura je znašala 10,2.

Iz Ljubljane

— Lj. Pevsko društvo »Hlahol« iz Prage se pripelje v Ljubljano danes ob 13.45 na glavni kolodvor. Ljubljanski pevci priredijo bratskim pevcem sprejem. Prosimo tudi ostalo občinstvo, da se sprejema udeleži.

— Lj. Pevski zbor »Lisinski«, ki je znan kot eden najboljših zborov naše krajevine, pride v Ljubljano jutri ob 10. dopoldne. Tudi njega sprejmejo slovenski pevci.

ŽUPNI ZLET

ci na kolodvoru. Prosimo tudi ostalo občinstvo, da pozdravi odlične goste, ki nastopijo popoldne na koncertu pred nunsko cerkvijo.

— Lj. Najsilnejša vesela prireditelj po festivalnih koncertih na binkoštno nedeljo bo gozdni piknik na vrtu hotela Tivoli. Otvoritev bo ob 17. in bodo gostje postreženi ceneno in dobro. Svirala bo godba »Sloga«. Ob 21. bo bajna razsvetljava, ki bo očarala gledalce od blizu in daleč. Kdor si torej želi prijetnega razvedrila in najboljše postrežbe, naj pride na gozdni piknik!

— Lj. Mestna organizacija Narodne odbrane priredi v torek ob pol 21. v salonu restavracije na glavnom kolodvoru javno predavanje g. dr. Jos. Cepurda pod naslovom »Vzroki gospodarske krize v dravski banovini«. Vsem je znano, da so vzroki gospodarske krize splošnega značaja, a v dravski banovini imamo še posebne lokalne vzroke krize in prav o teh bo govor v imenovanem predavanju. Predavanje je javno in je dostopno vsem.

— Lj. Kapaciteta ljubljanske telefonske centralne je danes tako izrabljena, da ima komaj še okoli deset prostih števk, ki pa se hranijo za državne urade in odlične osebnosti. Zadnji čas so dobili telefon nekateri vseučiliški profesorji na Mirju ter neki obrtniki na Viču. Telefon je močno aktiven, zaradi česar je že v državnem interesu želeli, da bi se centrala čimprej znatno povečala.

— Lj. Oseba vest iz administrativne službe. Ker je poštni direktor Alojzij Gregorič obolen, vodi začasno njegove posle svetnik Anton Vajaga.

— Lj. Nepritrpano uradovanje na poštni direkciji v Ljubljani je bilo uvedeno zadnje dni tega tedna.

— Lj. Rezervnim oficirjem! V torek 17. t. m. ob 20.30 predavanje za aktivne in rezervne oficirje v veliki dvorani Kazine. Predava invalid dobrovoljec prof. dr. Ernest Turk o dobrovoljskem pokretu v svetovni vojni. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

— Lj. Sloven, starokatoliška župnija vabi svoje člane v nedeljo 15. t. m. na občni zbor, ki bo po 11. uri v kapeli na Gosposvetški cesti 9.

— Lj. Kraj, odbor Rdečega križa v Ljubljani za prihodnjo zimo. Kegljarski klub »Kranec« v Ljubljani je poslal za Rdeči križ 120 Din iskrena hvala plemenitim darovalcem!

— Lj. Posredovalnica za službe za gospodinjstvo pomočnice se odpravi v četrtek 19. t. m. v Selenburgovi ulici št. 7, I. nadst., in se priporoča gospodinjam in služkinjam za obisk.

— Lj. Hiša na vogalu Miklošičeve ceste in Pražakove ulice je prešla v posest Mestne hranilnice ljubljanske. Zadruga hranilnica ne posluje več v nji. Prostore so deloma preuredili, lokale pa slikajo in pleskajo.

— Lj. Veliko stanovanjsko trinadstropno hišo so začeli graditi na vogalu Slomškove ulice in Resljeve ceste. V pritličju bodo trgovski lokali, v ostalih treh etažah pa 6 trobojnih stanovanj. Hiša bo že letos dograjena. Stavbni gospodar je g. Fr. Hmeljak, gradi Stavbna družba.

— Lj. Obrežna pot, imenovana Za bolnišnico, je zaprta, ker popravljajo tovarniški dimnik bolnišničnega parnega obrata in mečejo opako kar z vrha dimnika na tla. Zgornji del dimnika je začel razpadati, zato ga bodo podirli in pozidali z novo opako.

— Lj. Rožna dolina. Navzlic gospodarski krizi se je zganilo gradbeno gibanje. Na Cesti XVII. je v delu visokoprtilična hiša Alojzija Novaka. Zidanje je toliko uspešno, da bo domačija v juliju gotova in porabna. Zida mu družba zidarskih mojstrov. — Poštna uradnica Ela Klemenčič si dela moderno vrtno ograjo pri svoji enonadstropni hiši na drugi strani rečene ceste. — Francka Justin in R. Roman sta

RIO - sladoled

izbranih arom v že znani najboljši izdelavi.

RIO - vino
 sortirano buteljno liter Din 12.— in Din 10.—

RIO - zendviči

izbrani, priznani najboljši.

RIO - pivo

vedno sveže zagrebačko.

RIO - ananas bovla

AUTOMATSKI BUFFET

RIO d. z o. z.,

Ljubljana, Selenburgova ulica
 Telefon 28-63

si omislila svoje ognjišče in dvorišče na Cesti VII. Z zidanjem se je pričelo pozno v jeseni. Sedaj se zidava po podboji in okenski okvirji. V hiši bodo tri stanovanja. Zidanje ima v rokah Battelino, d. z. o. z. Svet v Rožni dolini je mehak zato je sedaj po cestah toliko blata. Umestno bi bilo, da bi se lahko s cestišči postreglo, sicer se bo posušilo tam, kjer je, ter nas nadlegovalo na ulicah in v stanovanjih, kar bo tudi v zdravstvenem pogledu škodljivo.

— Lj. Adaptacije. V dvonadstropni hiši (št. 2) v Krizevniški ulici se preurejajo stanovanjski prostori. Tudi podstrešje se je adaptiralo za sobe. V tej nekdanji Petkovskovi hiši bodo imele stare in onemogle služkinje svoj dom. Adaptacijo izvršuje mestni stavbnik Emil Tomažič. — Ga. Jospina Kokalj je adaptirala podstrešje enonadstropne svoje hiše (št. 36) v Kolesarjski ulici. Obenem je poslopje prebelila ter dala s tem hiši lično zmanjost, da je v najlepšem skladu z bližnjimi novimi hišami.

— Lj. V Ljubljani so umrli od 6. do 13. maja: Dr. Wurzbach Artur pl. Tannenberga, 51 let, odvetnik in posestnik. Predvor 1; Gaber Franciška, 24 let, maserka, Mozeli pri Kočevju; Čebul Babista Marija, 67 let, Mar. bolnišnica sestra, Vidovdanska cesta 5; Demonte Edvard, 58 let, železniški revident v pok. Sv. Petra cesta 58; Tomšič Luka, 81 let, bivši vrtnar, Japljeva ulica 2; Tabernik Marija roj. Škafar, 82 let, vdova delavca.

SOKOLSKA ŽUPE

Hradečkega vas 4/pr.: Bulovec Franciška roj. Smole, 51 let, žena užitijskega paznika, Vidovdanska cesta 9; Senekovič Fedor, 21 let, dijak VII. real. gimnazije, Gradišče 8/III. V ljubljanski bolnici umrli: Kramar Viljem, 4 mesecev, sin delavca, nestalno bivališče; Sorokin Vera, 2 mesecev, hči delavca, Masarjkova cesta — baraka; Erjavce Josip, 11 let, sin posestnika, Titni vrh, srez Litija; Debeljak Alojzij, 1 mesec, sin strojnika Alojzija, Hrenova ulica 5; Grden Stanislav, 3 leta, sin kočarja, Češnjice 10, srez Litija; Černivec Marija roj. Smole, 69 let, vdova po pol. uradniku, Dunajska cesta 9/II; Vidali Milena, 3 leta, hči trgovca, Domžale 9; Svetek Marija Magdalena, 2 uri, Pred škofijo 20; Dolinar Marijana, 30 let, St. Jošt 31, dinarica; Adamič Marija, 27 let, dinarica, Malo Črnelo 5 p. Stična; Jakš Matija Ludovik, 9 mesecev, sin delavca, Vodovodna cesta (jama); Urban Franja roj. Kalan, 55 let, vdova pekov, pomočnika, Moste, Zadruga na ulici 2; Seljak Leopold, 61 let, sreski tajnik v pok., Bohoričeva ulica 10; Molčan Mihaila, 5 mesecev, hči dinarice, Podgorica 48, p. Dol pri Ljubljani; Gajšek Stanko, 14 mesecev, sin delavke, Rudnik 53; Tomšič Zvonka, 9 mesecev, hči delavke, Špodnji Kašelj 20; Uhan Alojzij, 8 let, sin posestnika, Dol. Podboš, srez Novo mesto; Tancek Alojzij, 3 leta, sin dinarice, Iška Luka 9.

KAVARNA „VIADUK“

ODPRTA DANES DO TREH ZJUTRAJ!

Trajno ondulacijo



z aparatom najnovejših konstrukcij izvajam v svojem salonu prvotnost in po znižani ceni

Fr. Wildmann
 frizer za dame in gospode
 Ljubljana
 Napoleonov trg

vis-a-vis Napoleonovega spomenika

— Lj. Poročilo se bo danes popoldne ob 5. v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani g. Ivan Miklavc. Šef grafičnega ateljeja Alome Company, z gđ. Ivanka Ušeničnikovo, Trbovlje. Obilo sreče!

— Lj. Manjše zidave. Ga. Marija Oblak, vdova po umrlem trgovcu Oblaku, je napravila pri svoji enonadstropni hiši (št. 22) na Tržaški cesti lično gospodarsko poslopje. — V Komenskove ulici bo imel dr. J. Hafner v kratkem dograjeno avtomobilsko garazo na dvorišču svoje dvonadstropne hiše.

— Lj. Nesreča v Vegovi ulici. Vinko Andolšek, 18letni sin lesnega trgovca iz Lužarjev pri Kočevju, je davi pripeljal voz desek v Ljubljano. Ko se je s prvim vozom vračal domov, so se mu v Vegovi ulici nenadoma splašili konji in padel je pod voz. Zadobil je precej hude notranje poškodbe in morali so ga prepeljati v bolnico.

— Lj. Dame! V našem izloženem oknu je razstavljeno priznana desinfekcijsko in toaletno sredstvo SANOFORM v originalnih steklenicah. Drogerija Gregorič, Ljubljana, rešerova ul. 5. 305-n

— Lj. Stavbna hranilnica in posojilnica »Moj dom« r. z. o. z. v Ljubljani nam javlja, da se predesnik pripravljalnega oddaja in član načelnika imenuje Franjo Čenčič, a ne Čenčin, kakor je bilo pomotoma objavljeno v poročilu od 10. t. m.

— Lj. »Za spomladno sezono kupite trpežne in lepe čevlje po najnižjih cenah pri A. Gorše, Stari trg 15. 32-T

— Lj. Dunajsko pranje, svetilnikanje šimenc. Kolodvorska ulica 8. — Lj. Zapomnite si, da najlepše fotografira Bešter, Aleksandrova cesta 5. 308-n

izognite se boleznim, ohranite si telesno moč, pijte redno samo Sisačko mineralno vodo!

Festivalske prireditve

Danes v soboto:
 Zvečer ob 20. je simfonični in zborovski instrumentalni koncert v veliki dvorani hotela »Unionac«.

Jutri v nedeljo:
 1.) Ob 9. v Hubadovi pevski dvorani kongres Jugoslovenskega pevaškega saveza. —

2.) Ob pol 10. v frančiškanski cerkvi cerkveni koncert. Gostje naj pridejo v cerkev pri vratih na Miklošičevi cesti, mesta so zanje rezervirana. Koncert se vrši pri svečani dopoldanski službi božji.

3.) Točno ob pol 12. je v Filharmonični dvorani Gallusov koncert pevskega zbora Glasbene Matice, na sporedu je 10 Gallusovih madrigalov. Koncert traja približno 1 uro.

4.) Ob 15. popoldne je koncert slovenske pesmi na Kongresnem trgu. Program izvajajo Hlahol — Praga (131 članov), Stanković — Beograd (90 članov), Lisinski Zagreb (80 članov) in pevski zbor učiteljske dravske banovine (80 članov). Kolikor bo sedežev preostalo, se bodo dobili pri Kazini, v Wolfovi, Gosposki in Vegovi ulici ter v Gradišču bodo poslovala blagajne samo za stojalce.

5.) Operna predstava se začne točno ob 20. izjava se Bravničarjeva opera »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«.

Ponedeljek:

1.) Izredni občni zbor Glasbene Matice ljubljanske točno ob 9. dopoldne. Takoj po predsedniškem pozdravnem govoru in tačniškem poročilu bo blagoslovil škof g. dr. Gregor Rožman novo zastavo Glasbene Matice, ki jo je poklonil Glasbeni Matiči naš prevzvišeni vladar. V imenu kralja Aleksandra bo kumoval zastavi kot njegov pooblaščenec poveljnik dravske divizije, divizijski general g. Mič. Ministra prosvete bo zastopal njegov uradni delegat, pomočnik ministra prosvete D. Djordjevič.

2.) Ljubljanski pevski zbori in drugi zastopniki naj se zbero v kolikor ne gre do k sprejemu pevskih društev, ki pridejo z mariborskim vlakom v Ljubljano, pred poslopjem Filharmonične družbe. Ko pri-

LJUBLJANA

spejo društva s kolodvora, se razvrstijo v kratke sprevode, ki gre v Vegovo ulico k odkritju spomenikov jugoslovenskih skladateljev, katere je mojstrsko izvršil akademski kipar Lojze Dolinar. Pod vodstvom župnega zborovodje g. Prelovca zapoje moški zbor Adamičev Molitev, nato odkrije spomenike predsednik dr. Ravnihar ter prosti župana dr. Dinka Puca, da jih sprejme ljubljansko mesto v svoje varstvo. Po končani otvoritvi zapoje zbori našo davorijo »Hej Slovanci«.

3.) Točno ob pol 1. popoldne se začne tekma slovenskih pritkovalcev, ki naj se zbera takoj po 12. na velesejmskem prostoru, vrstni red nastopa imajo v rokah. Zastopniki Glasbene Matice bodo dali vsa pojasnila. Tekma bo končana pred 4. uro.

4.) Točno ob 4. se začne v paviljonu K tekma pevskih zborov dravske banovine. Razpored za tekmo napravi Savezni odbor, ki bo izročen posameznim društvom na kongresu jutri zjutraj.

Vstopnina k tekmi znaša 5 Din. Vhod v Luttermannovem dreveredu (ne pri glavnem velesejmskem vходу). V paviljonu K bodo postavljeni tudi sedeži, ki se dobe pred paviljonom po 10 Din. Po izvršenih tekmah se začne prosta zabava, pri kateri sodelujejo godba »Sloga« in razni pevski zbori.

5.) Legitimacije za vozne olajšave se bodo žigosale jutri popoldne od 2. do 6. pred poslopjem Filharmonične družbe, v ponedeljek popoldne v veči Filharmonične družbe, popoldne pa na velesejmskem prostoru.

Občinstvo vabimo, da v velikem številu poseti vse festivalske prireditve. Vstopnice se dobijo v Matični knjigarni. V slučaju slabega vremena, je za koncert na Kongresnem trgu tako preskrbljeno, da se bo lahko vršil v unijski dvorani. Zato dobi vsakdo pri nakupu vstopnice dva listka, in sicer za sedež na Kongresnem trgu ali v unijski dvorani, tako da ne bo v slučaju slabega vremena nobenih neljubih težav.

Živilski trg

Ljubljana, 14. maja.

Današnji živilski trg je bil v znamenju ugodne konjunkturo. Prazniki so pred vrati in zato je bil trg založen z vsem mogočim blagom, pa tudi kupčija je bila temu primerno prav živahna. Dovolj vsega blaga je bil velik, zlasti zelenjava, domače in uvožene. Salata se je znatno pocenila, merica domače (radič, motovilec, berivka) velja 1 Din, kilogram tržaške glavnote od 6 do 8 Din. Prav tako je razmeroma poceni spinača. Kilogram domačih špargljev velja 36, štajerskih pa 24 Din, kg graha v stročju 8—10 Din, letošnjega krompirja 14 Din, kg črešnji 36, kumar 24 Din itd. Domača jabolka, ki jih je vedno manj, prodajajo po 8 Din kg, kalifornijska po 24—28 Din. Cene drugim živilom in mesu so v splošnem neizpremenjene, edino teletje meso je nekoliko podraženo. Mesarji so ga že pred 14 dnevi podražili od 14 na 16 in 18 Din kg. Jajca so še vedno poceni, da so jih prodajali po 0.75 Din komad ali pa 17 za kovača. Na Pogačarjevem trgu so prodajali žabe po 0.50 do 1.25 Din komad, na Vodnikovem trgu so pa Dalmatinci prodajali želve, ki so jih pripeljali več vrste in pa tudi ježe. Ena želva velja 5 do 8 Din, jež pa 20 Din.

Birmanske BOTRICE in BOTRI, ne samo Vašim birmancem, ampak tudi Vam naj zažari obraz od veselja, ko po kusite v

Automat buffetu

„DAJ — DAM“

TELEFON 2308 TELEFON 2308
 naša izborna vina, ki se točijo, in sicer: štajersko in dalmatinsko v lokalni po dinarjev 10.—, preko ulice po Din 8.— liter. — Graščinska in cvček v lokalni po Din 12.—, preko ulice po Din 10.— liter. Nekaj izrednega rdeči šampanjski naravnih proizvodov po Din 16.—, preko ulice po Din 14.— liter. Domače uležano »Union« pivo po Din 4.50 vrček. — Po zelo nizkih cenah razne delicatose, sendviči, pecivo, slaščice, sladoled in druge dobrote za birmance!

POSETNIKI FESTIVALSKIH SVEČANOSTI. BIRMANCI IN BIRMANKE, BOTRI IN BOTRICE si morajo brezpogojno ogledati prekrasno, najnovejšo

Paul
 Abrahamovo

opereto sladkih melodij, šlagerjev in dunajskega humerja

Srečna
 srca

Magda Schneider
 Lee Parry
 Georg Aleksander
 Hermann Thimig

Krasen dopolnilni spored: »Plitvička jezera« in najnovejši Foxov zvočni tednik.

Predstave danes ob 4., 7% in 9% zvečer — oba binkoštna praznika ob 3., 5., 7 in 9. uri zvečer.

Elitni kino Matica
 Telefon 2124

Narodno gledališče

Drama.

Začetek ob 20.

Sobota, 14. maja: Kvadratura kroga. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 15. maja: Gospoda Glembejci. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 16. maja: Kar hočete. Izven. Znižane cene.

Torek, 17. maja: Zaprti.

Opozorjamo na vpriizoritev ruske komedije iz življenja sodobne sovjetske mladine »Kvadratura kroga«, ki bo drevi ob 20. v naši drami po znižanih cenah, izven abonmana.

Binkoštni prazniki v ljubljanski dram. Jutri zvečer ob 20. se ponovi izredno močna in zanimiva, ena najbolj uspešnih dram, Gospoda Glembejci, ki prikazuje razkroj današnjega družabnega življenja. Predstava se vrši izven abonmana po znižanih cenah. V ponedeljek zvečer se vpriizori Shakespearejeva komedija »Kar hočete«, pri kateri sodelujejo najodličnejše moči dramskega ansambla. Obe predstavi režira dr. Gavella. Zunanje posetnike opozarjamo, naj ob tej priliki ne zamude prilike seznaniti se s slovenskim gledališčem.

Opera.

Začetek ob 20.

Sobota, 14. maja: Festivalni simfonični koncert v veliki dvorani Uniona.

Nedelja, 15. maja: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Novo naštudirano. Izven.

Ponedeljek, 16. maja: Turandot. Izven.

O priliki festivala priredi Narodno gledališče v ljubljani velik sim

BOTRI IN BOTRICE

ki hočejo svoje birmance osrečiti in jim želijo boljšo bodočnost, naj obdarijo birmance s srečkami državne razredne loterije.

Dobite jih danes in jutri ves dan v

Zadružni hranilnici r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Za zdravje naših otrok

Bolni zobje vzrok raznih bolezni — Skrbimo za zdravljenje zob naše mladine, da vzgojimo zdrav narod

Na ustanovnem občnem zboru Društva za ustanavljanje zobnih solskih ambulatorijev je predaval g. dr. Josip Tavčar o velikem pomenu preventivnega zobnega zdravljenja, ki lahko prepreči celo vrsto zavrtnih bolezni. Ker je predavanje ne le zanimivo, temveč poučno in važno za splošnost in ker nam jasno kaže, kako potrebna je bila ustanovitev novega društva, ga objavljamo v celoti.

Ko se ustanavlja za zdravje naše mladine tako važno društvo, naj se s kratkimi besedami dotaknemo problema, ki v bistveni meri vpliva na razvoj zobozdravniške vede in na nas, da gledamo s čisto novega stališča na bolne zobe in njih zdravljenje, problema, ki globoko zadeva zdravje vsakega naroda in nam z elementarno nujnostjo narekuje dolžnost sistematične, profilaktične zobne nege, zlasti v otroški dobi, ko ima profilaksa največje prilike na uspeh, to je problem oralne sepe.

Kaj je oralna sepa? Oralna sepa v najširšem pomenu besede znači zastrupljenje organizma iz akutnih ali kroničnih infekcijskih ognjišč, ki so v ustni duplini. Vsakdo je že slišal, da je kdo po angini dobil vnetje ušesne mrene, vnetje ledvic, srčno napako ali kako drugo bolezen. Kako so te bolezni nastale? Pri angini so vnete in ogrojene žrelnice v požiralniku in iz njih prihajajo infekcijske klice v sosedne organe, v kri in po krvi v celo telo. Tako vidimo, da nastajajo v neposredni okolici abscesi in obširna, včasih smrtno nevarna gnojenja, da se širi vnetje po odprtini, ki vodi iz požiralnika v notranje uho, na drugi strani pa nastanejo na oddaljenih organih vnetja in gnojenja, ki resno ogrožajo zdravje in se neredko končajo s smrtjo.

Prav na isti način, samo bolj skrito in ne tako jasno, nastajajo enake bolezni tudi zaradi gnilih zob in specijelno te infekcije označujemo z imenom oralna sepa ali fokalna infekcija, ker razumemo pod besedo fokus gnojno ognjišče nad bolnim zobom, iz katerega se infekcija širi na druge organe.

Kako nastane tako ognjišče? Zdrav zob je živ. V njegovi sredini je duplina napolnjena s krvnimi žilicami in živci, ki z najtanjšimi vlakenci prepletajo vso zobovino, ki je zato zelo občutljiva. Zaradi te občutljivosti označujejo ljudje vso mehko sredino zoba z imenom živec, čeprav ne obstoji samo iz živca, temveč v večji meri iz krvnih žilic, ki segajo v zob skozi odprtino na vršičku korenike in dovajajo zobo za razvoj in rast potrebno hrano, kakor krvne žilice ostalemu organizmu.

To vse se izpremeni, kakor hitro začne zob gniti in prodre gnitje do živca, ki se tedaj vname in odmrne. Zob boli, včasih bolj, včasih manj, ko pa mehka sredina zoba segneje, prenehajo bolečine in v zobu ni nobenega življenja več. V duplini, ki je napolnjena s segnitimi ostanke živca, razjede bakterije najugodnejše pogoje za razmnoževanje in polagoma prodirajo bakterije strupi in bakterije same skozi zobni kanal na čeljust in čisto neopazno nastane nad vršičkom mrtvega zoba v čeljusti kosti z gnojem napolnjena duplina v velikosti majhne leče do velikega lesnika, včasih še večja. Mesece in leta traja ta proces, bolečin ne čutimo nobenih, kvečjemu je čeljust nad vršičkom gnilega zoba na priti občutljiva. Le včasih se iz tleče žrjavice vname silen požar, lice oteče in bolečine priženejo bolnika k zdravniku, da mu izdere zob. Gnoj odteče, oteklina splakne in polagoma nastopi mir v ustih. To je še najbolj izid, ker se s tem radikalno odzdravi nagnata čeljust in odstrani vir infekcije, gnili zob. Če pa ne pride do akutnega vnetja, si gnoj poišče pot skozi sluznico v ustno duplino in takrat govorimo o fistuli. Fistula je vedno opomin, da je nekje v globlini skrito kronično gnojenje. Včasih se fistula napravi tudi zunaj na licu, še bolj neprijetno pa je, če se proces gnojenja razširi na stransko nosno duplino in če tam nastanejo težka kronična vnetja in gnojenja.

Poleg teh lokalnih obolenj nastanejo od gnojnih ognjišč nad mrtvimi zobmi infekcije na oddaljenih organih, na očeh, ledvicah, srcu, sklepih, želodcu, slepiču, zolčnemu mehurju in drugje, ker bakterije iz gnojne dupline v čeljusti stalno prehajajo v kri in jih ta raznaša po vsem telesu, da se pod ugodnimi pogoji naselijo in razmnožujejo na drugem mestu in tam povzročijo težka obolenja.

Ameriški znanstvenik Rosemow je prvi opozoril na zvezo med temi obolenji in mrtvimi zobmi ter radikalno zahteval odstranitev vseh mrtvih zob, da se naknadna

obolenja preprečijo. Nadaljnja opazovanja in raziskovanja so povsem potrdila Rosemow trditve, njegova zahteva po odstranitvi vseh mrtvih zob pa je tako pri zdravnikih, kakor pri pacientih izvala močan odpor. Ne odstraniti, ampak ozdraviti je treba gnile korenike, to je bil odgovor na njegovo radikalno zahtevo in vse bi bilo lepo in prav, če bi to zdravljenje bilo vedno izvedljivo. To pa, žal ni. Ne le, da se v večini primerov izvrši čiščenje in polnjenje korenika tako površno, da se infekcijski proces še pospešuje, mnogokrat tudi pri najvestnejšem delu ni mogoče gnilih korenin tako očistiti in polniti, da bi mrtvi zob ostal trajno neškodljiv. Iz onega dela korenike, ki ostane neočističen, se širi infekcija naprej in tako nastanejo nad lepo plombriranimi in z zlatimi kromami okrašenimi zobmi skrita gnojna ognjišča, ki stalno ogrožajo zdravje, in nadaljnja raziskavanja nam bodo pokazala, koliko ljudi je že plačalo nepopolno zdravljenje korenin z nevarnimi obolenji.

To dejstvo nalaga zobozdravniku veliko odgovornost. V primerih, kjer gnojna ognjišča niso doseglija po operativnem

potu, mora vestno presoditi, če se korenika lahko še uspešno odzdravi in mora uporabiti vsa sredstva, da odpravi nevarnost oralne sepe, v nasprotnem primeru pa odstraniti mrtvi zob, da prepreči vsako nadaljnjo infekcijo.

Dokler ni nihče poizkušal ozdraviti gnilih korenin si je vsak, če ga je začel boleti zob pomagal, tem, da si ga je dal izdreti in je bil prost vseh nevarnosti poznejših infekcij. Ta metoda bi bila še danes najboljša, če se ne bi v zadnjih desetletjih zobna gniloba tako razpasla, da ima večina otrok že v zgodnji mladosti skoro vse zobe nagnjene in bi ostali brez zob, če jim vse mrtve zobe izderemo. Zato je najbolje, da zobovje pravočasno obvarujemo pred propadanjem in pazimo nato, da noben zob ne segneje tako, da bi se živec vnel in odmril. Tako postane vsako zdravljenje korenin z vsemi mogočimi škodljivimi posledicami nepotrebno.

S sistematičnim pregledovanjem zobovja in popraviljem vseh najmanjših defektov to lahko dosežemo, začeti pa je treba zgodaj, vsaj s 6. letom, ko otroku zrastejo prvi stalni zobje. Uspehi v duh države nam kažejo pot, po kateri moramo iti. Otroke je treba zajeti tam, kjer so vsi skupaj, to je v šoli in samo s sodelovanjem šole in vseh činiteljev, ki jim je dolžnost skrbeti za zdravje otrok, je mogoče izvesti sistematično in uspešno profilakso. V Ameriki načeljuje zvezi za zobno nego solskih otrok sam predsednik Zedinjenih držav Hoover in tudi v drugih državah vidimo, da tekmujejo v tej plemeniti akciji država, občine, socialno-zdravstveni zavodi in privatniki ter dosega lepe uspehe.

Z zdravjem otrok se ne sme delati eksperimentov in vsako zdravljenje gnilih korenin pri otroku je eksperiment, ki ga otrok lahko drago plača. Iz statistik zobnih ambulatorijev za otroke mora izginiti rubrika »zdravljenje korenike« in ponos dobro urejenega ambulatorija bi moral biti uspeh, da do zdravljenja korenike ni prišlo v nobenem primeru. V koliko bomo ta cilj dosegli, bo pokazala bodočnost. V interesu zdravja naših otrok je, da pričnemo z delom, čeprav s skromnimi sredstvi. In društvo, ki ima namen, da skrbí za zobno nego otrok in ustanavlja šolske zobne ambulatorije, gotovo zasluži vsestransko podporo.

Hlapec Jernej in njegova pravica

Nova vprizoritev. — Nova, svojevrstna režija in uprizoritev drame. — Kolektivni nastop in igra delavcev. — Govorni zbori

Delavski oder »Svobode« v Ljubljani je pokazal v teku zadnjih dveh let, do kakšnih višin, lepote in naravnih uprizoritev se lahko razvija dramska umetnost, če se ji širše razmaknejo okviri, v katere je postavljena. Tako je pokazala Golouhova »Križca«, ki je bila uprizorjena v Ljubljani v dramskem gledališču, Tolstega »Vstajenje« v dvorani Delavske zbornice in drama Gorkega »Na dnuc«, s katero je delavski oder »Svobode« tudi goslovali z velikim uspehom celo v varaždinskem gledališču. Upodablajoči roki, besedi, spretnosti in umetniškem poletu režiserja, ki se ne ozira na trdote in zakone okvirje, v katerih se sme, se mora in bi se naj gibala gledališka umetnost, je bilo mogoče izbrusiti, izklesati, ustvariti iz zdravih talentiranih otrok dela, ki si s trdim delom in skromnim, da preskromnim zaslužkom — dnino služijo kruh in bistrijo glave, da v trenutkih, ki jim je dan za izobrazbo in izvojevan s svojo solidarnostjo in organiziranostjo, nastopajo kot umetniški igralci.

»Križca«, »Vstajenje« v režiji Bratka Kretca, »Na dnuc« v režiji Fr. Petreča so to pokazali.

Res je, delavski oder »Svobode« ni pogosto nastopal. Krive so temu razmere in reki so oni, ki bi se lotili z vsem v poštovanosti oblikovanja gledališke umetnosti iz dragocenega materiala, ki je trd, a neizmerno bogat in žlahten. A ko je nastopil, se je javnost začudeno ozrla in prisluhnila. In tako se je zgodilo te dni, da so se stari člani delavskega odra zbrali in rekli: »Čas je, da delavski oder »Svobode« zopet pokaže, če je v delavstvu kaj tudi na cesti umetnosti nove življenjske moči, novega življenja.

Tone Cufar je napisal govorni zbor »Začnimo znova«. Delavski oder »Svobode« je rekel Ferdu Delaku svojemu staremu znanu in režiserju: »Vzemi in oblikuj! In Ferdo Delak je zavil rokave in dejal: »Bojite se! In je bilo. Govorni zbor je nastopil, z odra je pokazal nove pridobitve na polju gledališke umetnosti in med gledalci je zaživelo in čutil se je poziv: »Tako, naprej!... To velja za nastajajočo dobro!«

In zopet je Tone Cufar napisal veliko pesem »Tovarnac« in Ferdo Delak jo je oblikoval v življenje in zmaga la je na X. delavskem prosvetnem večeru. Govorni zbor ni samo novost in senzacija za Ljubljano, nego temeljni kamen novega, kolektivnega gledališča.

Delavski oder »Svobode« je videl, da je s to prvo slovensko kolektivno inscenirano pesmijo fabriških težav nastalo novo stremenje, novi vidiki v gledališki umetnosti, ki so v času in dobi v kateri živimo in v katero gremo, potrebni. In je sklenil:

»Naj bo Ivan Cankarjev »Hlapec Jernej« in njegova pravica« taka kolektivna uprizoritev, inscenirana in podana v novih vidikih in v novih pridobitvah gledališke umetnosti! Govorni zbor delavskega odra »Svobode« naj uresniči to zamisel.

Ferdo Delak, ki je zadnja leta, kakor sam pravi »vagabundarile« za gledališkim znanjem po svetu, ki je s pomočjo uredništva »Slovenskega Naroda« pred leti odšel iz Ljubljane na Dunaj, kjer se mu je sreča »zasmejala«, da je z »Velike revije 1930« zaslužil toliko, da je »romal po Avstriji, si ogledal vsa važnejša gledališča, zlasti tirolske narodne odre, je prisluhnil, zavil rokave in insceniral »Hlapca Jernejca«.

Sedaj se ga delavski in govorni oder »Svobode« že vadi in ga bo pokazal v ponedeljek, 23. maja 1932 ob 20. zvečer v opernem gledališču v Ljubljani.

Režiser Ferdo Delak je preromal Svico in Francijo, romal je za Tairovom in Meyerholdom, za Granovskim in Habimah. In ko mu je zmanjkalo denarja in bi jo po pojmih slovenske pameti moral prikurtiti v Ljubljani, je namesto tega ta akademik in režiser postal konjski hlapec v Parizu, samo zato, da je lahko zahajal v »Comedie« in v pariške

mora zleta udeležiti brezpogojno v sokolskem krogu. Ponovno opozarjamo vse članstvo, da ne pojde nihče v Prago, kdor se ne bo udeležil župnega zleta v Ljubljani v slavnostnem krogu. Sestre, ki nimajo slavnostnega kroja naj pridejo na zlet v naši prekrasni narodni noši. Kar bo pestrost sprevoda še veliko bolj dvignilo. Bratska društva naj prinese seboj na zlet tudi društvene prapore, članske in naraščajske, ki bodo mogočno zaplapolali po ljubljanskih ulicah pri slavnostni povorci.

Sporod zleta, ki ga je v splošnem že izdelalo župno načelnštvo, bo zelo bogat in bo nudil vsem udeležencem lep užitek. Na predvečer župnega zleta bo na sokolskem Taboru župna akademija, pri kateri bodo sodelovala najboljša društva naše župe, glavna prireditelj pa bo v nedeljo 5. junija. Dopoldne bo manifestacijska povorka po mestu, popoldne pa župna javna telovadba. Obenem z zletom se bodo vršile tudi župne tekme članstva in naraščaja.

Na to veličastno revijo trdega sokolskega dela opozarjamo že danes vso našo javnost, da s svojim obilnim posetom izkaže priznanje veliki Tyrševi ideji. Zdravo!

Župne vesti o Tyrševem jubilejnim zletu. Pri načelnštvu Sokolske župe Ljubljana smo dobili nekaj zanimivih podatkov o prireditvi župnega zleta v Ljubljani dne 4. in 5. junija t. l. povodom stoletnice Tyrševoga rojstva.

Župni letak je umetniško delo brata Mitje Sviglja. Letak bo izdelala litografija Čemažar & drug ter bo gotov drugi teden, nakar ga bodo dobila društva, da ga razbesijo na vidnih krajih v svojem okolju.

Prijave za udeležbo na župnem zletu je sprejelo načelnštvo do 8. t. m. iz 31 društva in 5 čet. dočim se od ostalih društev in čet prijave še pričakujejo. Iz 36 dostelj prijavljenih edinic se je prijavilo za proste vaje 450 članov, 270 članic, 60 starejših bratov, 200 moškega in 200 ženskega naraščaja ter 270 moške in 210 ženske de-

Pravi pot za dosego lepih belih zob

kakor tudi istočasno odstranitev neokusno barvanega zobnega oblozka je sledeč: Izistite malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodont zobno ščetko (t. j. specialna ščetka z zobčastim rezom), drgnite svoje zobe od vseh strani, kakor tudi od zgoraj na vzdol. Pomagajte si nato ščetko v vodo, ter izplaknite iz usta temeljito, grgrajte a Chlorodont ustnovodo. Uspeh je presenetljiv! Neokusna barva zobnega oblozka je izginila in ostane vam v ustih prijeten svež občutek. Zahtevajte izrečno Chlorodont zobno pasto. Tuba Din. 8.— in Din. 13.—. Dobiva se povsod.

ce (slednja le iz ljubljanskih in okoliških društev). Za slavnostno povorko po mestu se je prijavilo 60 konjenikov, 25 praporov, 340 članov v kroju, 20 članic v slavnostnem kroju (ostale članice v telovadnih oblekah), 20 v narodni noši in dve sokolski godbi, t. j. Sokola I. Tabor in iz Ribnice.

Za župne tekme se je prijavilo 130 članov, 90 članic, 80 moškega in 40 ženskega naraščaja.

Vsa bratska društva in čete, ki še do danes niso poslane župnemu načelnštvu zletnih prijav, pozivamo, da iste takoj pošljejo, ker ponovno opozarjamo, da v Prago nihče ne pojde, kdor ne bo na zletu v Ljubljani.

Tyrševa ulica v Ljubljani. V počastitev stoletnice Tyrševoga rojstva se bo, kakor smo izvedeli, preimenovala Selenburgova ulica v Tyrševo ulico. Pozdravljamo iskreno ta predlog in želimo, da bi v najkrajšem času dobil tudi Tyrš svoj spomenik v Ljubljani, kjer je bilo pred 70 leti ustanovljeno prvo sokolsko društvo na slovanskem jugu.

Sokolsko društvo »Ljubljana IV« ima svojo javno telovadbo 19. junija na vojaškem strelišču na Dolenski cesti.

Ljubljanske Sokola javna telovadba bo v nedeljo 22. t. m. na letnem telovadišču v Tivolju. Spored objavimo prihodnjic. Zdravo!

Zanimivosti elektrotehnike in njenega gospodarstva

Uspehi poljudne knjige univ. profesorja dr. Vidmarja

To izvrstno popularno delo našega slovitega strokovnjaka univ. prof. dr. Milana Vidmarja je pred nekaj meseci izdala Tiskovna zadruga in smo že tedaj to veliko delo opisali ter tudi prav pohvalno ocenili, kaj pa o njem sodijo drugi strokovnjaki, pa objavljamo danes, da bodo naši znanstveniki videli, kako drugi sodijo o populariziranju znanosti.

»Tehnički list«, organ združenja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, namreč piše v svoji 8. številki:

Proti kraju lanskega leta je izšla v slovanskem jeziku ta knjiga o elektrotehniki, pisana za širše kroge. Interesantno je, pa tudi malo čudno, da te knjige za širše kroge ni napisal nikdo drugi nego baš izraziti in ugledni elektrotehniški strokovnjak — univ. profesor dr. Milan Vidmar. Še zanimivejša je pa to, da je temu uglednemu in izrazitemu strokovnjaku in strokovnemu pisatelju uspelo, da je za širše kroge napisal knjigo, ki bo od čitateljeve publike sigurno vsaj tako sprejeta, kakor so sprejeta tudi njegova čisto strokovna dela, ki so — pisana v nemškem jeziku — tudi v našem strokovnem svetu našle na izreden sprejem.

Sama knjiga je majhna, ali njena vsebina je ogromna. Tu prof. Vidmar na edinstven in duhovit način, v nenavadno lahkem stilu, ki je njemu posebno svojstven, prehaja vsjo fiziko in elektrotehniko, a nemogoče je v nekaj enega samega članka verno prikazati vsebino te knjige niti ne originalnega načina, kako je ta vsebina obdelana. Na vsaki strani je vsaj ena in-

teresantna in duhovita ilustracija, primera, anekdota, številka, prognoza za bodoči razvoj ali kaj podobnega, zato se bomo omejili le na suho objavo naslovov posrednih poglavij. Ko recenzija našteje naslove, se nadaljuje:

Naglasiti moramo, da prof. Vidmar ni pozabil v tej knjigi podčrtati one jugoslovene, ki imajo na polju elektrotehnike izredne zasluge. Nikola Tesla, ta veliki izumitelj in pionir elektrotehnike na polju izmeničnih tokov, prof. Hanamann iz Zagreba kot izumitelj Wolframove niti za električne žarnice in prof. Pupin kot veliki izumitelj na polju telefonije, so naši v knjigi svoja mesta.

Čeprav je pisana za najširše kroge, je knjigo mogoče najtepleje priporočiti vsakemu strokovnjaku. Po nekaj urah čitanja bo strokovnjak z duhom zajel vso svojo stroko, gledajoč jo v izredni svetlobi, a da se pri tem niti najmanj ne utruji, nego da se celo osveži, izobražen strokovnjak bo pa dobil po prvem čitanju zdrav pogled na elektrotehniko, po drugem čitanju bo mel tudi že elektrotehnično znanje. Današnja šolska mladina, ki ji bo v dobi njene zrelosti poznanje osnov elektrotehn. mnogo bolj potrebno, nego ji je danes, je dobila v tej knjigi izredno poučno delo. Svežina, ki diha iz dela, bo ugajala tudi sami mladeti.

Zaradi teh na kratko omenjenih odlik upamo, da se bo profesor dr. Vidmar odločil tudi k srbsko-hrvatski izdaji te izredne knjige.

Ing. Ivo Radulović.



Najboljše, najtrajnejše, zato vsicenešelj

Zborovanje kemikov

Redni občni zbor Jugoslovenskega kemijskega društva — sekcija Ljubljana za l. 1932 se je vršil 8. t. m. v predavalnici Kemijskega inštituta univerze v Ljubljani. Zbor je otvoril predsednik direktor ing. J. Turk, ki se je v toplih besedah spominjal prerano umrlega člana univ. prof. ing. I. Majdela, in omenil, da je v preteklem letu skoro neopazno prošla 50-letnica predsednika glavne uprave Jugoslovenskega kemijskega društva univ. prof. dr. M. Samca, šefa kemijskega inštituta univerze v Ljubljani.

Iz tajniškega in poročila odsekov je bilo razvidno, da je ljubljanska sekcija v prvem letu obstoja priredila več važnih strokovnih predavanj in imela mesečne debante sestanke.

Absolutoriji po blagajniškem poročilu je sledilo predavanje ing. F. Geria o kontroli in pregledu živil in užitnin v dravski banovini za l. 1931. Kontrola živil se je v glavnem koncentrirala na Ljubljano, kjer je zopet prevladovala kontrola mleka samega. V tem smislu je tudi predavatelj v prvi vrsti obširno obravnaval način in rezultate preiskav mleka v Ljubljani. Na podlagi debate o tem važnem vprašanju je bil predlog univ. prof. dr. M. Samca soglasno sklenjen, da društvo po strokovni proučitvi predavanja objavi s potrebnim komentarjem in informira javnost o kvaliteti tržnega mleka, na drugi strani pa istočasno opozori merodajne oblasti na nedostatke v tem pogledu, kakor tudi v dosednji kontroli živil.

Pri volitvah je bila izvoljena naslednja uprava: predsednik direktor ing. J. Turk, podpredsednik dr. ing. V. Kramaršič, tajnik univ. docent dr. ing. J. Kavčič, blagajnik univ. docent dr. ing. L. Guzelj, odbor-

Sabljaška turnirja v Ljubljani

Danes ob pol 3. se prično prvi boji za sabljaško prvenstvo Jugoslavije. Tekmovalci bodo v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti.

Češkoslovaško ekipo sprejmeta popoldne v Mariboru odposlanca gg. in. Honzak in Bleiweis, ki jih bosta spremljala na poti od meje do Ljubljane.

Udeležbo je že javil bivši minister, senator dr. Mažuranič, ki bo prihitev v Ljubljano iz Ženeve, prav tako se je najavilo iz Zagreba in je deloma tudi že v petek prišlo mnogo odličnih funkcionarjev JUS.

Dopoldne so dospeli v Ljubljano še ostale ekipe iz naše države, ki so jih sprejeli na kolodvoru zastopniki sekcije. V ponedeljek zvečer bo v Unionu akademija, na kateri nastopijo izbrani pari. Borili se bodo na odru in bodo v dvorani sedeži kakor pri koncertih.

Da se omogoči čim večji obisk vseh prireditev, so se določile zelo zmerne vstopnine.

Permanentne vstopnice so dobe za soboto, nedeljo in ponedeljek do akademije. Za akademijo so posebne, nizke vstopnine. Po akademiji bo ples, kjer se obeta prava sportna zabava do jutra. R. Kos.

Razočaranje

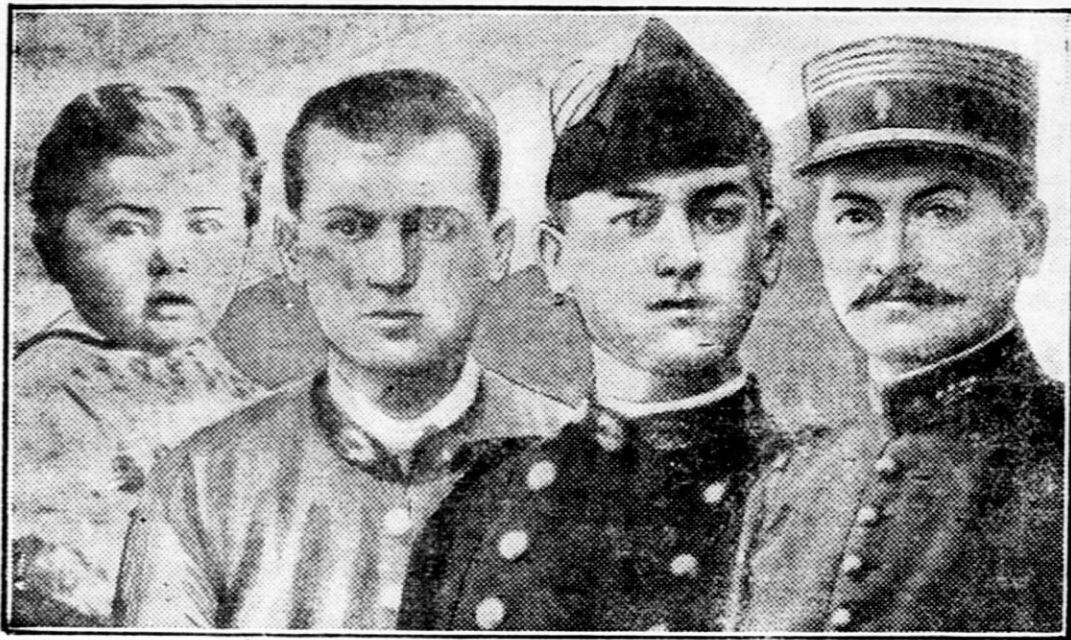
Zarjavela devica mlajšemu dijaku: Vi ste medicinec. Res prijetno. Ali bi mi hoteli pojasniti, kaj mi je neki mlad zdravnik zapisal nekoč v spominsko knjigo.

O prav rad. Gre za dva recepta. Prvi je proti rdečici nosu, drugi pa proti pegam.

Novi predsednik Francije



Albert Lebrun po izvolitvi za predsednika francoske republike



Predsednik francoske republike Albert Lebrun kot dveletni otrok, gimnazijec, dijak politehniške in artiljerijske poročnik

Sauerwein o Kreugerju

Sodba znanega francoskega novinarja o podjetjih Ivarja Kreugerja — Zadnja Kreugerjeva ljubezen

Sloviti francoski novinar in publicist Jules Sauerwein se je nedavno mudil v Stockholmu, kjer se je zanimal za afero največjega pustolovca in finančnega zenijskega sveta, Ivarja Kreugerja. Sauerwein prav zanimivo opisuje svoje vtise iz življenja švedske prestolice ter o finančnih operacijah kralja vžgalic. Med drugim pripoveduje:

Nastanil sem se v hotelu, v katerem ni bilo več nobene proste sobe. Dejali so mi, naj počakam do večera, in dali za ta čas na razpolago jedilnico. Po dveh dneh potovanja sem bil prav utrujen in zato seveda s tem predlogom nisem bil zadovoljen. Pa mi je dejal višji natakar: »Res, srečo imate, gospod, prav v tej jedilnici je Kreuger zadnjič sprejel novinarje. Na tem divanu je sedel in gospode zalival s šampanjcem. Večkrat sem mu stregel, bil je res prijeten, radodaren človek, vedno ljubezniv tudi z malimi ljudmi...« Na Švedskem radi pripovedujejo o Kreugerju in čujejo se prav pravilne vesti, da je Kreuger hodil zvečer preoblečen po mestu, v žepih polno denarja, ter pomagal bednim in takim, ki so potrebovali pomoči. Toda to je v ostrem nasprotju z dejansko resnico. Skoraj ga ni prebivalca v Stockholmu, ki ne bi utaknil nekaj tisoč kron v »debuture«, to je delnice Kreugerjevega podjetja. Te delnice so povzročile mnogo zla in gorja ne samo med plemenitimi in velemeščani, temveč tudi med malimi ljudmi, ki so tudi na Švedskem prav štedljivi.

Čeprav so Kreugerjeve sleparije nečuvane, vendar ne smemo, če hočemo razumeti njegovo osebnost, prezreti gotovih sentimentalnih potez, predvsem pa zdravi in konstruktivni del njegovih kupčij. Gotovo je bil mož

od 1. 1925, v stiskah in si je moral pomagati na vse načine, da je prikril deloma neuspeh svojih emisij. Bil je prisiljen, da je uvedel neverjetno, naravnost umetno knjigovodstvo in si izmišljal družbe, ki niso nikoli obstajale. Prezreti ni dejstva, da se je Kreugerju posrečilo izvesti ameriškim kapitalistom, pa švedskim, francoskim in holandskim mogotcem 400 milijonov dolarjev in da je mnogim državam s tem ogromnim, realnim denarjem za trenutek ali pa tudi za dalje časa znatno pomagal.

Ko je n. pr. v Franciji pod vodstvom Pomocareja posodil 2 milijardi frankov, so bili njegovi pogoji mnogo ugodnejši kakor Morganovi, ki je vendar veljal kot poseben prijatelj Francije. Nemčiji je posodil izjemno visoto 125 milijonov dolarjev. Seveda je Nemčija, sklicevaje se na ponudbe ruskega vžgalicega monopola izsilila, da je Kreuger predložil najugodnejše ponudbe. Pa tudi Poljska je prejela od njega 6 in pol milijona funtov sterlingov, Rumunija 6 milijonov, Madžarska 7 milijonov, Jugoslavija 4 in pol milijona in še več drugih držav, ki se ne morejo pritožiti, da jih je Kreuger osleparil s svojimi debuturami, temveč da jim je dal res pravi in pristni denar.

Če to motrimo s finančnega stališča, potem so bile njegove operacije ogromno preseljevanje kapitala iz Amerike v Evropo. Se bolj važna je morda politična stran teh transakcij. Mož je preprečil, da sovjetska Rusija ni dobila v roke vžgalicega monopola za vso Evropo. Iz podrobnosti, ki sem jih zabil v Stockholmu o njegovih zadnjih pogajanjih s sodrugom Fušmanom, vodjo ruske lesne industrije,

so mi dokazali, da se je Kreuger točno zavedal nevarnosti, ki je pretela kapitalističnim državam s prodiranjem ruske lesne industrije.

Švedski eksperti, ki proučujejo Kreugerjevo afero, so mnenja, da bi ženijski mož kljub svojim zablodam in kljub pomanjkanju morale lahko vzdržal, če mu ne bi Hooverov moratorij prekrizal računa. Eden izmed teh izvedencev mi je dejal: Dne 13. aprila je Kreuger pritisnil na petelina svoje pištole, toda predsednik Hoover je bil, ki mu je 10 mesecev prej potisnil orožje v roko.

V preiskavi glede afer pokojnega Ivarja Kreugerja se ima stockholmska policija za svoje dosedanje uspehe v prvi vrsti zahvaliti sodelovanju neke ženske, ki je javnosti nepoznana. V stockholmski javnosti vlada za zagonečno žensko veliko zanimanje in je zadnje dni v ospredju vseh razgovorov. Ve se samo to, da gre za neko damo iz boljše finske družbe. Policija je v stalnih stikih z njo in jo zaslišuje, navzoča pa mora biti tudi pri zaslišanju prič in obtožencev. Zagonečna Finka je bila baje zadnja ljubezen po-

kojega kralja vžgalic Ivarja Kreugerja.

Seznani se je z njo šele zadnje zimo, spremljala ga je na njegovem potovanju v New York, z njim je bila, ko je ležal bolan in ko se je obupno boril za dva milijona dolarjev, ki jih je nujno potreboval, da poravnava svoje tekoče obveznosti. Skupaj se je tudi z njim vrnila v Evropo, bivala z njim v Parizu ter bila tudi usodnega večera 11. marca, ko si je končal življenje, v njegovi družbi.

Po Kreugerjevi smrti so neznanko povabili v Stockholmu, kjer mora biti policiji stalno na razpogogo. Da je nihče ne nadleguje, mora vsak dan meniat hotel. Kakor rečeno, se vsa švedska javnost za zagonečno žensko zelo zanima. O njej krožijo razne vesti. Nekateri domnevajo, da je bil agentka policije, drugi so zopet prepričani, da jo je Kreugerju poslal na vrat ameriški milijonar Morgan.

V Kreugerjevi aferi je policija te dni izvršila dve nadaljnji aretaciji. Prijeta sta bila revizor Henning in švedski zastopnik Kreugerjevega podjetja Bredberg, ki je bil označen kot direktor netih Kreugerjevih dozdavnih podružnic.

„Akron“ v viharju

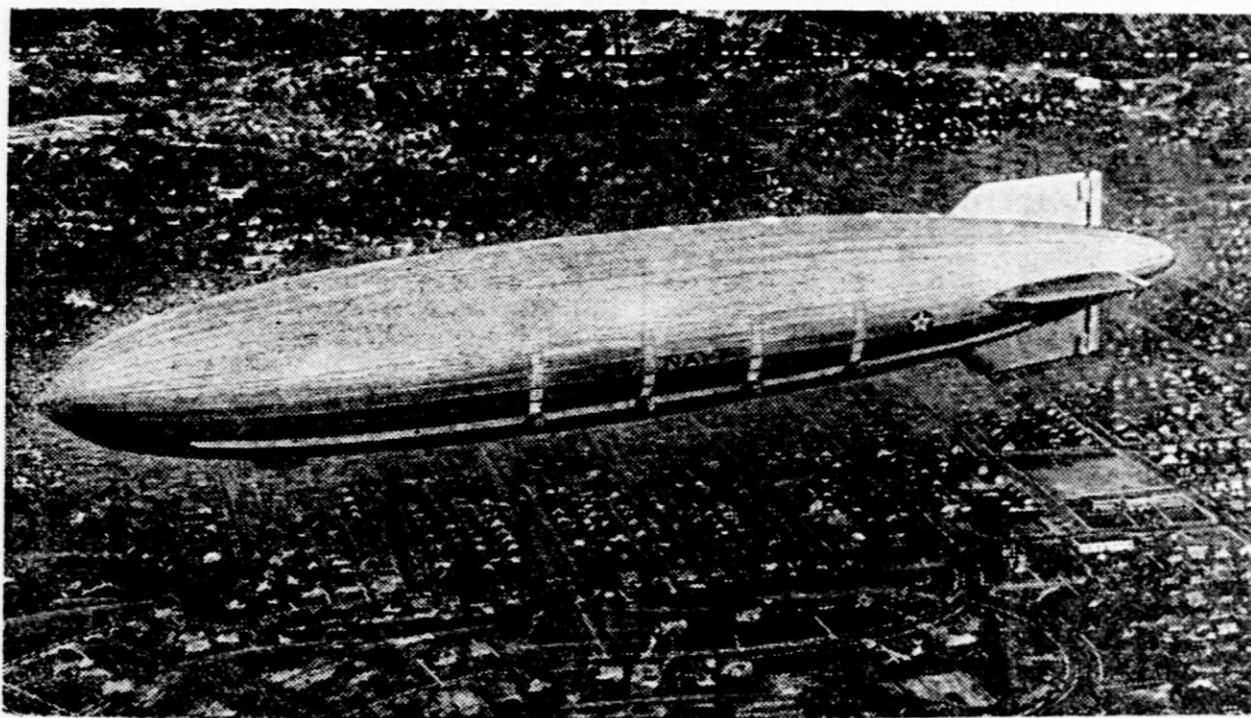
Gigantska borba največjega zrakoplova sveta z orkanom

Vsa ameriška javnost je bila te dni pod silnim vtisom vesti, da ogromni zračni orjak zrakoplov »Akron«, ponos Američanov, ne more pristati in da ga vihar žene sem ter tja. Prvič je bilo, da je zrakoplov napravil večji polet in vse je kazalo, da se bo ta ponesrečil. Kdor pozna ponos Američanov, s katerim gledajo na svoja dela moderne tehnike, lahko razume, kako je bila vsa javnost razburjena.

Zračna ladja je v službi severnoameriške vojske ter je krenila na pot iz Fort Wortha proti obali Pacifika. Ko je bil zrakoplov nad državo Texas, je nastal strahovit vihar, ki je zračno ladjo

Kljub temu se je seveda vest o nevarnosti, v kateri se nahaja »Akron«, z bliskovito naglico širila po vsej Ameriki. Listi so sproti izdajali posebne izdaje, v katerih so poročali o položaju zrakoplova. Vsa Amerika je budno zasledovala gigantsko borbo med zračnim orjakom in orkanom, vse je zanimalo, kdo bo izšel kot zmagovalac iz srditega dvoboja.

V San Franciscu v Kaliforniji, kjer bi moral zrakoplov pristati, so se vršile velike priprave. Tam je bilo zbranih 250 letalskih mornarjev, nad 100.000 ljudi je čakalo prihoda orjaka. In ko se je na obzorju pojavil gigantski zrako-



premetaval kakor orehovo lupino. Vi-deč, da utegne vihar uničiti zrakoplov, je poveljnik odredil, naj pristane ne po-možnem aerodromu. Toda to ni bilo mogoče. Vihar je besnel tako silno, da zrakoplov ni mogel pristati in je pri-stajanje zahtevalo tudi več človeških žrtev. Ko je posadka vrgla vrvi s krova, so vojaki na aerodromu pograbilili zanje, istočasno pa je močan zračni vr-tinec potegnil zrakoplov kvišku. Trije vojaki niso imeli več časa, da bi izpu-stili vrvi in so se dvignili z zrakoplo-vom vred. Dva sta tresčila iz višine 150 m na zemljo in razbita obležala mrtva, tretji pa se je krčevito oprijel vrvi in se mu je posrečilo, da je splezal k posadki. Visel je dve uri med zemljo in nebom.

Vihar ni hotel poenostiti in položaj zračnega orjaka je bil res obupen tem bolj, ker je bila prekinjena brezžična zveza med zrakoplovom in kopnim. Zrakoplov je neprestano dajal znamenja, vpraševal meteorološke postaje za stanje atmosfere v poedinih krajih, toda večina postaj njegovih signalov ni raz-umela ali pa ne posadka njihovih odgo-vorov.

plav, kar je bilo dokaz, da je človeška tehnika zmogala nad divjo elementarno silo prirode, je nastalo nepopisno navdušenje. V lpu je vsa Amerika vede-la, da je »Akron« srečno pristal in da je rešen.

Ob tej priliki so listi tudi prinesli zgodovino tega največjega zrakoplova na svetu ter podrobnosti o njegovi gradnji. Zrakoplov je zgradila v Akro-nu pri Clevelandu tvrdka Zeppelin Good Jear. Po obsegu je »Akron« dvakrat večji kakor nemški zrakoplov »Graf Zeppelin«. Napolnjen je s helijem, ki ni gorljiv. Že v februarju je zračnega or-jaka doletela lažja nezgoda. Ko je pri-stajal, ga je močan zračni sunek znatno poškodoval. Zrakoplov je dolg 235 m in ima osem motorjev po 400 konjskih sil. S seboj nosi tudi dve letali, ki bi ga v primeru napada branili.

Če bi vsi ljudje spoznali in praktično priznali, da je človek več vreden kot denar, bi na svetu kmalu zavladal raj.

Svoboda je vražje občutljiva rožica, ki nikakor ne more uspevati na naši blagoslovljeni premičnici.

Epilog tajne zamenjave otroka

Pokrajinsko civilno sodišče v Brnu se bavi z zelo zanimivo zadevo, katere podrobnosti spominjajo precej na po-glavja iz romanov, kakršne prodajajo v kolodvorskih kioskih.

Olga B., sedaj soproga trgovca in posestnika v Brnu, po rodu Poljakinja, je kot deklet živela v poljskem kraju Semakovic, kjer se je zaljubila v ta-mošnjega duhovnika. Rodila je hčerko, vendar pa sta duhovnik in družina gšč. Olge skrbno skrivala sramoto. V istem času se je tudi v družini tamošnjega kovača Czerniczkega rodilo dete, prav tako ženskega spola, ki so ga krstili za Bronislavo. To dete je nekoliko dni po krstu umrlo in Olgina družina je prišla na misel, kako naj bi se izognila škandalu. Dogovorila se je s kovačem, da mu odstopi svojega otroka. Oba novo-rojenčka, živega in mrtvega, so na skrivaj zamenjali, tako da je za jav-nost umrlo nekrščeno Olgino dete, ki pa je v resnici še dalje živelo v kova-čevi družini kot njegova Bronislava. Otroci je v Semakovicah odrasel, dočim je Olga prišla v Brno, kjer se je poro-čila. Ko je Bronislava odrasla, je odšla v službo.

Po daljšem času je umrl ded Bronislave, kovač Marcel, ki je na smrtni postelji svoji vnukinji zaupal tajnost in ji povedal, da živi njena prava mati v inozemstvu. Ni ji povedal resnice, kje živi, niti navedel njenega imena, za-prosil pa jo je, naj se po njegovi smrti javi pri gospe Olgi B. v Brnu, nakar je umrl.

Bronislava na to stvar ni mnogo mi-slila, ker je imela dobro službo. Šele čez nekaj časa je poslala v Brno gos-pojki Olgi pismo, prepričana, da piše svoji materi. Gospa Olga ji je odgovorila in takoj se je razvil medsebojni dopisovanje, v katerem je gospa Olga nastopila kot teta Bronislave. Pisala ji je, naj pride v Brno, kjer bo imela do-bro življenje. Bronislava za to ni ime-la volje, končno pa se je gospa Olga sama podala na Poljsko, kjer je Bronislava služila nekeje v okolici Semakovic. Tu jo je naprosila, na gre z njo v Brno, toda Bronislava ni hotela. Tedaj je gospa Olga pregovorila gospo-dinjo Bronislave, naj ji odpove službo, da bi jo na ta način prisilila k odpoto-vanju na Moravsko. Tako se je tudi zgodilo. Obe ženski sta najprej odpoto-vali v Semakovice, kjer se je Broni-slava pred notarjem odrekla pravici do dediščine po svojih nepravih starših Czerniczkih, nakar sta obe odpotovali v Brno, kjer je gospa Olga povedala Bronislavi, da je njena prava mati.

S tem bi se roman bržkone končal, ako bi se v poslednjem poglavju ne po-javil bogat ženin. V resnici nenavadni film življenja se je razvijal dalje. Kma-lu sta se namreč pričeli obe ženski pre-pirati in Bronislava je morala oditi od doma. Bila je popolnoma brez denarja, zaradi česar so jo sprejele v zaščito ustanove socialnega skrbstva, ki so ji dale zavetišče in kasneje preskrbele tudi delo. Bronislava je služila, poleg tega pa je posečala svojo mater in kon-čno sta se zopet sprijaznili. Gospa Ol-ga je ponovno sprejela Bronislavo v svoj dom, vendar pa sta se ponovno spri-li. Tokrat se je spor končal nasilno. Dekle se ob tej priliki ni pustilo tako lahko izgnati ter je pred brnskim civil-nim sodiščem započelo pravdo za pri-znanje rodbinskega pripadništva, to je za priznanje materinstva, in je obenem zahtevalo denarna sredstva za vzdrževanje. Gospa Olga je naenkrat pričela trditi, da ni mati Bronislave, ki da si je vse izmislila. Bronislava navedla nasprotno devet prič, ki stanujejo v isti hiši, v kateri stanejo tudi gospa Olga, in ki naj bi izpovedale, da je gospa Ol-ga prostovoljno sama od sebe govorila in vedno zatirjala, da je njena mati. Brnsko sodišče je odredilo, naj se pro-uče vse okoliščine te čudne zamenjave otroka na Poljskem.

Moderno suženjstvo je v tem, da je svoboda monopol pesti.

Razvoj dobrega gre skozi slabo. Človek spozna dobro šele tedaj, ko je že dodobra spoznal slabo.

R. Genty

Bele rože

— Zatočiti moram Deniso. Je vedno neznošenja.

Gospa Harpioné si je mirno obrisala očala in vprašala:

— Deniso Penvernovo?

— Da.

— Kaj pa je storila?

— Ta čas, ko sem jo danes pri tabli izpraševala, je narisala s kredo v kotu smešno postavbo in napisala pod njo: »Gospodična Bigova.« Gotovo boste priznali, gospa predstojnica, da je to pre-drazno pobalinstvo.

— Priznam, gospodična Bigova, da je to malo neokusna šala.

— Vztrajam torej na eksemplaričnem kaznovanju omenjene gojenke. Predla-gam, naj se gospodični Penvernovi pre-povedo izprehodi za štirinajst dni.

— To je nezaslišana strogost.

— Bila sem glede na vašo osebna načela glede vzgoje do danes potrpe-ljivja, toda če ne nastopim zdaj, bo mo-ja učiteljska avtoriteta omajana.

Gospa Harpioné je odložila očala, za-kašljala, prestavila na svoji pisalni mi-zi vazo z belimi rožami in odgovorila s preudarkom:

— Draga gospodična Bigova, vaša pritožba je utemeljena. Učenci morajo spoštovati svoje učitelje. To je osnovno pravilo vsake vzgoje. Zdaj mi pa dovo-lite opozoriti vas, da je naša dolžnost, predno začnemo strogo kaznovati, pre-pričati se, kaj je napotilo dijaka, da se je pregrešil, in da-li se ne da njegovo srce pridobiti zlepa. Vedno si moramo prizadevati, vzbuditi v mladem srcu sa-mo plemenita čustva.

— Toda naša potrpežljivost ima tudi svoje meje.

— Seveda, toda predno bom kazno-vala gospodično Penvernovo, kakor že-lite, mi dovolite, da sama spregovorim z njo. Če bo treba, ji naložim kazni, ki se vam zdi docela primerna.

— Prav. Prepričana sem, da se bo-ste strinjali z menoj. Denisa je zelo razposajena. Na njo ne bo vplivala niti velika dobrota vašega srca. Takoj jo pošljem k vam.

Gospa Harpioné je čutila ironijo, skrito v predzadnjem stavku stroge učitelje. Skomignila je z rameni in po-iskala izpričevala gospodične Penvernove. Ta čas je nekdo potrkal.

— Prosto.

Vstopila je Denisa. Svetlolaska ve-

likih črnih oči, skoraj plaha. Človek bi ne verjel, da je zmogla takega pobalinstva, kakršnega jo je dolžila gospodična Bigova. Obstala je pri vratih in niti ganiti se ni upala.

— Stopite bliže, drago dete. Saj go-tovo veste, zakaj sem vas dala pokli-cati?

Denisa je prikimala in povesila gla-vo.

— Baš sem pregledovala vašo izpri-čevala. V splošnem imate dobre rede. Samo tu pa tam so malo slabši in pa nekaj kazni imate za svojo otroško raz-posajenost. Toda gospodična Bigova za-hteva strogo kazni, ker ste jo hoteli osmešiti.

— Gospa predstojnica!

— Dovolite mi izgovoriti do konca. Predno vam naložim kazni, ki jo zaslu-žite, hočem apelirati na vaše srce. Ali je mogoče, da bi zaničevali vzgojiteljico, ki se vam posveča s tako verno, lju-beznijo in udanostjo? Vedite, da je to groba ... nedisciplin in pohujšljiv pre-stop.

Tisti hip je zapel v sosedni sobi te-lefon. Gospa Harpioné je vstala:

— Takoj pridem. Počakajte malo.

Ko je ostala sama, je Denisa srdito dvignila roko in začela ob vazu z beli-

mi rožami. Vazo je sicer prestregla, vendar se je pa malo vode razlilo po mahagonijevi pisalni mizi.

Brž je vzela žepni robec in obrisala mizo. Ta čas se je pa vrnila predstojni-ca. Gojenki je padel robec na tla.

No, drago dete, ste dobro premislili stvar?

— Da, gospa, toda gospodična Bigo-va me nima rada, vedno najde pretvezo, da me lahko kaznuje.

— Že mogoče, toda v tem primeru boste gotovo tudi sami priznali, da ima deloma prav.

— Če bi ne bila često po krivem ka-znovana, bi se kaj takega ne moglo zgoditi.

— Mislim, da zdaj svoje dejanje ob-žalujete.

— Toda, gospa ...

— Lahko bi bili najboljše učenka. Želela bi, da se poboljšate. Razmišljaj-te o mojih besedah. Jutri se zopet vidi-vate. — Pojdite.

Denisa se je globoko poklonila in odšla. Predstojnica ni bila zadovoljna. Kaj če je zaman apelirala na plemenitost svoje gojenke? Potem bi imela gos-podična Bigova prav — a tega ne sme dovoliti.

Ko je spravljala nazaj spričevala gos-podične Penvernove, je opazila moker žepni robec, ki je bil padel Denisi na tla, ko se je predstojnica vračala od te-lefona.

Gospa Harpioné se je razveselila. Takoj je dala poklicati gospodično Bi-govo.

— Gospodična, — ji je dejala, — obvestiti vas moram o uspehu pogovo-ra z gojenko, ki ste jo hoteli kaznovati.

— Prepričana sem, da zdaj ne dvo-mite več, da sem govorila resnico.

— Nasprotno, motite se. Seveda, gospodična Penvernova je bila sprva tr-masta, ko sem pa apelirala na njeno sr-ce, je svoje dejanje bridko obžalovala. Skesano in tiho je odšla.

— Čudno se mi zdi ...

— Pustila sem jo tu samo. Ko sem se vrnila, sem našla ta robec, ves pre-močen od solz.

— Denisa je plakala?

— Saj sami vidite. V imenu teh solz vas prosim, nikar je ne kaznujte. Jutri se še pomenim z njo in prosim, da ji ne omenjate več tistega malenkostnega prestopka. In še enkrat, gospodična, ne bodite preveč nervozni, rabite raje ved-no mojo metodo.

Mie d' Aghonne:

30

Dustolovke

Roman

— Mene nič in nisem bila tako ne-diskretna, da bi vprašala njega, ki mi jo je podaril, koliko je moral šteti za prijeten občutek notranjega zadovoljstva, ki ga je imel s tem, da mi je lahko podaril hišo.

— Ugotovimo njeno vrednost, bodi brez skrbi, — je dejal Roger in si mislil: — Rosaria je dekle boljše vrste, to je res. Morda je pa malo preveč znana in je zagnala prevelik trušč okrog svoje hiše... in moja mati morda ne bo zadovoljna s tem, kar ji hočem predlagati. Toda kaj zato! — je pripomnil po kratkem razmišljanju. — pojasnim svoji dobri mamici, da se lahko pri svojem dobrem glasu in visokem položaju svojih hčera nastani kjer hoče.

In res se je zgodilo tako, kakor je pričakoval.

Gospa de Marillac se je sprva upirala.

—Draga mamica, hiše so take, kakršne napravimo sami. Hiša te gospodične je pravo čudo. Če jo dobiš, napravite sijajno kupčijo. Za vas in za moji sestri ni nobena stvar dovolj lepa. Ali spadamo v veliki svet ali ne spadamo?

Gospa de Marillac se je dala dolgo pregovarjati, nazadnje je pa vzdihnila in dejala sinu:

— Dragi sinko, žal sem primorana soglašati s teboj in odločiti se za to hišo, ki je videla že toliko skandalov. Rada bi si jo samo ogledala, ne da bi pri tem srečala njeno lastnico.

— Uredim to čim boljše, draga mama.

— Dobro, pričakovala te bom. Glej, sinko moj, da kmalu opraviš. — je pripomnila še, predno sta šla vsak sebi.

Roger je pregovoril Rosario, da je odšla iz svoje hiše takoj drugi dan.

— Ker sem te pregnal iz tvoje hiše, ti moram preskrbeti zavetišče, — ji je dejal, ko je prišel zjutraj k nji, da bi jo spremlil v svoje stanovanje.

Potem je pa hitel po mater in jo privedel v Rosariin dom.

— Hiša je lepa, — je dejala. — Toda najlepše je, da pohištvo tako lepo harmonira s sobami. Kar groza me je, če pomislim, kakšna bi bila hiša, če bi odnesli iz nje vse okraske. Ali misliš, da bi jo lastnica prodala tako kakor je, če bi ji nekaj primaknila k onim štiristo tisoč frankom, ki bi jih mogla ponuditi za hišo, kot si dejal?

— Ne vem, mamica, toda Rosaria ni tako nedostopna, da bi ji tega ne mogel predlagati.

— No torej, dragi sinko, vprašaj jo čim prej in pridi mi povedat, kakšni so njeni pogoji.

Roger je takoj spremljal mater h kmeti in se vrnil v svoje stanovanje, kjer ga je čakala Rosaria.

— Ali hočeš prodati s hišo tudi opremo? — jo je vprašal.

— Kakor se vzame, — je odgovorila neodločno.

Komaj je pa malo pomislila, je pripomnila:

— To je ideja! To mi bo služilo za pretvezo, da bom lahko zahtevala od drugega ali tretjega lopova, naj mi kupi opremo za hišo, ki mi jo bo podaril prvi. Zato dam opremo za polovično ceno.

— Koliko te je pa veljala? — je vprašal Roger.

— Mene nič, pač je plačal za njo dvesto tisoč srečnih smrtin, ki je bil takrat deležen velike sreče, da je smel poravnati moje dolgeve.

— Sto tisoč frankov, to je mnogo, — je zašepetal Roger sam pri sebi, — in ne vem, ali bo moja mati mogla dati toliko.

Roger in Rosaria sta ostala čez noč skupaj. Naslednjega dne je pa šel povedat svoji materi, koliko zahteva Rosaria za pohištvo.

Gospa de Marillac je bila takoj pripravljena kupiti hišo z vso opremo vred.

Prvo, kar je zjutraj storila, je bilo, da je pisala Diegu y Trasmonte:

»Ljubi zet!

Odkrila sem nekaj, kar bi bilo sijajno za nas vse. Gre za hišo, opremo

ljeno tako razkošno, da sem kar strmela, ko sem prvič videla to opremo.

Potrebujem nekaj denarja. vsaj toliko, da bom lahko plačala pohištvo. Ali bi mi ne mogli poslati naenkrat tistih šestdeset tisoč frankov, ki ste jih obljubili meni in Klari kot letni prispevek za gospodinjstvo?

Če boste tako spretni in mi pošljete ta znesek, kupim takoj hišo, ki bo kot nalašč za vas in za Klaro, ko prideta čez zimo v Pariz.

Hortensie de Marillac je kaj malo računala z denarjem, ki ga je zahtevala od Diega y Trasmonte, in zato je obračala oči h knezu Vladimirju.

—Čim odpelje grof de Cizeret svojo ženo v Limousin, pojdem h knezu, — je pomislila, — in mu povem, v kakšnem položaju sem. Žalostno bo, če ne bo vsaj tako radodaren, kakor je bil Gregorio Torliani.

Pred prihodom svojega moža je preživela grofica de Cizeret še en dan s knezom.

Knez Vladimir je bil prepričan, da grof de Cizeret zelo grdo ravna s svojo ženo in da je nevaren, če že ne blazen človek.

Ta starec, odličen po rodu, imenu in premoženju, je bil izredno dober človek in ker je že od vseh slišal o tem, je bil trdno prepričan o blaznosti Georgietinega moža.

V hipu, ko je mlada žena odhajala od njega, ji je potisnil knez elegantno

ročno torbico v žep, rekoč:

— Dušica draga, dovolite svojemu prijatelju skrbeti za vaše osebne izdatke. Noben udarec bi me ne zadel tako hudo, kakor če bi zvedel, da sprejemate od svojega moža tudi denar za usmiljenje, ki mu ga izkazuje.

—Ne vem, če smem to sprejeti, — je dejala Georgetta v zadregi. — Pomislite, dragi prijatelj!...

— Vse morate imeti od mene, ker izvira tudi vsa moja sreča od vas, — je odgovoril knez.

— Zgodi se vaša volja, ljubček moj! — je pritrdila Georgetta.

Ta čas je pa s Roger poiskal svojo mater in ji povedal, koliko zahteva Rosaria za pohištvo.

— Pri moji veri, to pa ni predrago, — je dejala gospa de Marillac, — bala sem se, da bo zahtevala mnogo več. Hvala ti za trud. Poskusim spraviti skupaj tih sto tisoč. Imeniten dečko si in srečna sem, da sem tvoja mati.

— — — — —

Ko se je Maurice de Cizeret vrnil, je bil ves srečen, da zopet vidi svojo ženo. Objemal jo je in poljubljal, a po licih so mu tekale solze radosti in ljubezni.

Pri obedu sta bili z grofom de Cizeretom samo gospa de Marillac in Georgetta, dočim Klara ni hotela gledati malo prijetnega obraza gospoda grofa in je raje ostala pri Gregoriju Torlianiju.



O. Žužek, Ljubljana

Tavčarjeva ulica št. 11

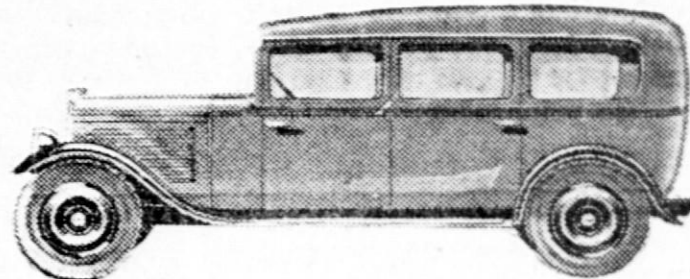
Generalno zastopstvo

Peugeot avtomobilov

Ima na zalogi večje število najmodernejših PEUGEOT AVTOMOBILOV svetovno znane tipe 201 30 HP, osebnih in tovornih, med temi tudi specialne modele CONFORT Z NIHALNIMI OSMI (Schwingachsen). Avtomobili PEUGEOT, tipa 201, model 1932 so najboljše vozilo za slabe ceste pri nizki nabavni ceni in najmanjših obratnih stroških.

Najnižji avtomobilski davek vsled ugodne teže!

Interesenti se vabijo na ogled!



Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.

GLASBA

NOV PIANINO

eleganten Lauverger Gloss — prodaja Bokau v Mariboru, Soča ulica 19. 2016

Izposojamo

plošče in gramofone

Slager

Ul. Sandrova 5

POUK

STAREJSI MOZ

zmožen pravičnega igranja na citre — se priporoča za uspešen pouk; gre tudi na dom. Cena solidna. Strnad, Tržaška cesta, Glinska ulica 7. 1989

STANOVANJA

STANOVANJE

dveh sob, kuhinje in pritliklin išče mirna in snažna stranka za avgust. Točen plačnik. Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Avgust 1884«, ozir. se lahko polizve naslov v upravi »Slov. Narod«

SOBO

s posebnim vzhodom oddam gospodu ali gospodični. Poizve se: Sredina št. 11 (v trgovini). 1991

DVE LEPI SOBI

za pisarne, ordinacijo ali obrt v strogem centru, oddam. — Naslov v upravi »Slov. Narod«. 1996

SLUŽBE

HOTELSKA SOBARICA

z lepimi spricavali, zmožna nemščine, išče nameščenje. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Letovišče 1978«.

MASERKA

s pričevali, specijelno za obraz (za madeže in mozolje) hodi na dom. Dopise na T. Antonova, Ljubljana Vrazov trg 4. 1918

VZGOJITELJICO

z znanjem francosčine in angleščine, po možnosti s takojšnjim nastopom sprejemem. — Ponudbe s fotografijo in plačilnimi zahtevami na naslov: Brod, pošanski pretinac 53. 1974

HISNIK

oženjen, trezen in priden, dobi službo. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »št. 100/2004«.

NATAKARICA

pri gostih priljubljena, išče mesto v letoviškem kraju. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Boljša natakarica 1949«.

USNJAR. VAJENCA

z oskrbo sprejme Franc Cebular, Ig-Studenec. 1978

MIZARSKA VAJENCA

sprejme Josip Velkavrh, Krakovska ulica 7, Ljubljana. 2011

SOBARICO

ki zna šivati in ima rada otroke, sprejme na deželo ivana pl. Kiebach, Samobor, Zagreb 2019

ZAKONSKI PAR

brez otrok, išče službo kravarja; vajen moške, žena vajena hišnega dela, kuhanja in poljskih del. Pobrežje — Maribor, Gubčeva ulica 18. 2018

KREPKEGA FANTA

za domača dela sprejme hotel »Grad« na Bledu. — Uprava. 2015

TRGOVSKI POMOČNIK

izurjen v mešani stroki, želi premeniti službo v kakršnokoli trgovino. Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Dobra moč 1950«.

DOPISOVANJE

NEZADOVOLJEN V ZAKONU

star 42 let, sedlarski obrtnik, želi poznanstva z istotako nezadovoljno ženo, vdovo ali točenko, ne nad 34 let staro, če moredo močne postave. Cenj. ponudbe s sliko, ki se vrne, na upravo »Slov. Narod« pod »Sprememba 1997«. Tajnost strogo zadržana.

RESNEGA ZNANJA ŽELI

samostojen obrtnik in trgovec, vdovec, star 50 let, brez otrok, v svrhu ženitve, event. skupnega gospodinjstva z damo primerne starosti ter nekaj premoženja. Dopise na upravo »Slov. Narod« pod »Trgovec in obrtnik 2023«.

BREZDENARNA SAMOPOMOČ

Organizirana rešitev krize. — Prehod na novo gospodarstvo. — Navodila daje Posvetovateljica »Marstanc«, Maribor, Slovenska ulica 22. Vpisnina Din 10.

NEPREMIČNINE

LICEN PAVILJON

v gorenjskem slogu prodam na sejnišču. Cena zmerna. Natančnejša pojasnila slaščičarna »Novotny«, Ljubljana, Gospodarska cesta 2. 1966

MAJHNO HISICO

z vrtno, pripravno za čevljarja ali sodarja, prodaja Pečnik, Spodnja Kungota št. 12, pošta Pesnica. 1931

DVOSTANOVANJSKA HIŠA

v Stožicah ob Dunajski cesti naprodaj. — Naslov pove upravo »Slov. Narod«. 1990

PARCELA

v izmeri 13.600 m² naprodaj ob Ljubljanski cesti blizu kemične tovarne. Vprašati: Vidovdenska cesta 9. Zavetišče sv. Jožefa. 2029

NOVA HIŠA

z velikim zelenjavnim vrtnom, v Zgornji Hudičji št. 78 (Celje) naprodaj za 60.000 Din. — Ogledati o Binkostnik. 2017

MALO POSESTVO

na Cernuči pri Ljubljani — naprodaj za Din 65.000 — Poizve se: Glince, Tržaška cesta 1, I. nadstr. pri Ljubljani. 2030

KUPIM

MALO RABLJEN AVTO

novije znamke, proti takojšnjemu plačilu kupi trg. firma J. Kušan v Kranju. 2014

PRODAM

VOLNO ZA MODROCE

prodaja zelo poceni šega, Cankarjevo nabrežje 5/1. 1814

NEPOSNETO MLEKO

DIN 2.20

dostavljam na dom. Pošljite naslov upravi »Slov. Narod« pod »Mleko«. 53/T

ZELEZNO POSTELJO

zložljivo, ugodno prodam. — Ljubljana, Hranišniška cesta 9, pritličje. 1942

Deske

za stavbe od 300.—

Din naprej nudi

FRANC ŠUSTAR,

parna žaga

LJUBLJANA

RADI IZSELITVE

ugodno prodam: 3 moške nošene obleke, 2 nošena moška plašča, 1 moški kobuk, 1 moško nikljasto uro z veržico za birmanca, 1 moško malo veržico za birmanca, 1 moško rabljeno kolo, 1 zložljivo posteljo in nekaj spodnjega perila. Ogleda se vsak čas: Spodnja šiška, Vodnikova cesta 12, pritličje. 1909

ČEZ ŠESTDESET

praktičnih hišnih potrebščin prodajamo na ugodne obroke. Katalogi zastoj. — Šapira, Dunajska cesta 36. 2013

PLINSKA PEČ

starejšega sistema po ugodni ceni naprodaj. Ogleda se pri: Vodnik, kamnoseška industrija (pri glavnem kolodvoru). 2005

URE ZA BIRMO

prodaja najceneje

IVAN PAKIZ, LJUBLJANA.

Pred škofijo št. 15 2003

RAZNO

PENSION ZANIER

Sv. Pavel pri Preboldu, Dravska banovina. Zračne sobe, izvrstna hrana, sončno zračenje in vodne kopelji v Savinji, tenis, smrekov gozd, izleti v Savinjske planine. Cena penziji od Din 40.— do Din 55.—. Na željo prospekti. 1977

MODROCE

otomane, divane, fotelje in vse tapetne izdelke vam nudi najceneje

IGNACIJ NAROB, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu) 25/T

Ščetke

raznovrstna omela, žimnate metle, čopiče i. t. d. — izdeluje najceneje

Hinko Šimenc

KONGRESNI TRG ŠTEV. 8 (poleg kina Matice) 29/L

KLAVIRJI, PIANINI

prvovrstnih inozemskih znamk od Din 11.000 naprej. — »MUZIKA«, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 40. 18/T

VINO ČEZ ULICO

Šibenško, črno, Din 7.—

prvovrstno Din 8.—

šibenško belo Din 8.—

štajersko, belo Din 9.—

priporoča

Vinska klet TOMAZ MENCINGER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 43 (na dvorišču). Odprto vsaki dan od 8. do 24. ure. 1984

ČEVRNJI

NA OBROKE

»TEMPO«, Gledališka ulica 1 (nasproti opere) 19/T

Najcenejši nakup!

KONFEKCIJA — MODA

ANTON PRESKER,

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14. 22/T

SOBOSLIKARSKA

plekarska in vsa v to stroko spadajoča dela po najmodernejših vzorcih solidno in konkurenčno izvršuje JOSIP MARN, d. z o. z., LJUBLJANA, Dunajska cesta 9. Telefon 30-68. 51/T

IZJAVA

Podpisani izjavljam, da niso vse vesti resnične, katere sem trosil okoli v zadevi prodaje in nakupa bivše Mahrove hiše v Ljubljani.

Podpisani se prav pristržno zahvaljujem gg. Marešcu, Puc, Deržinskemu, Coku in Jarču, da so mi mojo hudobijo velikodušno odpustili in odstopili od tožbe, katere bi me skoro pravično doletela.

Sploštevani gospodje, ponovno, srčna hvala!

Ivan Jurešič, p. kontrolor v p. Ljubljana.

Ljubljana, 13. maja 1932.

PSIHOGRAFOLOG

ti pojasni tvoj značaj, tvoje življenje, tvoj cilj. — Obiske sprejema v hotelu »SOCAK«. 2024

ZIMA!

Kdor želi kupiti žimo, si jo lahko ogleda na velesejmu, paviljon »H« v zunanji prostori. Žima bo jako lepa in dolga in zadržana. Cena znižana. Se priporoča za obilni obisk. — Stanko Remic, predilnica žime, Ljubno ob Savinji. 2006

POZOR!

OTVORITVENO NAZNAVILLO

Cenj. občinstvu naznavnilo, da otvorim v nedeljo 15. maja z godbo prenovljeno kopališče. Dograjenih je tudi več novih kabin in omari; poleg je velik salon in nova kuhinja, kjer se bodo pekli na razni prašički, janjčki in čevabčici. Vsaki dan na razpolago gorka in mrzla jedila; sprejemajo se tudi abonenti na celodnevno hrano. — Točila se bodo najboljša vina iz domačih gor in uniojsko pivo.

Za obilen obisk se priporoča 1983 Anton Štirn.

RESTAVRACIJA-KAVARNA

»LJUBLJANA«

KRK, OTOK KRK

Izmed najlepših kopališč na otoku Krku in s peščenim kopališčem brez blata ter romantično nadkrijuje marsikatero svetovno kopališče. — Restavracija »Ljubljana« je edino slovensko podjetje na tem otoku. Slovenska kuhinja, strogo solidna postrežba. Penzion z vsemi taksami od Din 55.— do 62.— za osebo na dan. — Sezona se prične s 25. marcem in traja do 31. septembra.

Za številni obiske se priporoča Uprava »Ljubljana«.

Brzjavljavi: »Ljubljana«, Krk, otok Krk. 38/T

TRPEZNI AFRIK MODROCI

samo Din 200.—

spalne fotelje, fino izdelane. Din 1300.— prodaja

RUD. SEVER,

LJUBLJANA, Marijin trg 2

Telefon 2622

Pokusite

la SILVANCA

v restavraciji

HOTELA MIKLIC

Je izboren iz izredno poceni Din 14.— za liter. — Tudi druga vina se točijo tam po močno znižanih cenah! 2002

Moški, POZOR!

Spolno slabost

»distrant« z uporabo neskladnega sredstva za okrepitev »La Eroce«. Deluje v vsaki slučaj! — Presenečujoč uspeh! — Vdružuje seksualno moč do globoke starosti. Na tisoče priznanj. Cena 60 Din. — močnejša 100 Din.

Havonova ordinacijski laboratorij

Post. schranka št. 17, CSR, Praha. Nucle, Božetechova ul. 10/57 S. N. 115.

Priporoča se

Parfumerija „STRMOLI“

LJUBLJANA, Pod Trančo št. 1

Opozorjam

cenjeno občinstvo na staroznane

gostilno Tratnik,

kjer točim najizbranejša, zajamčeno originalna dalmatinska vina ter nudim vsakovrstna mrzla in gorka jedila in vedno sveže morske ribe.

varno, kjer bo cenj. občinstvo postreženo s pravo originalno V nedeljo 14. maja otvarjem moderno urejeno turško kavarno, kjer je cenj. občinstvo postreženo s pravo originalno turško kavo; čevabčici in raznički.

V kavarni točim razen drugih delikates prvovrstni štajerski jeruzaleme.

Postrežba točna in solidna.

Za obilen obisk se vljudno priporoča

M. S. Radilović

Prometni zavod za premog

d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

PREMOG

domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vrst vseh

KOKS tvariški, plavžarski in plinski

BRIKETE

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.

v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta št. 15/L

Odpočijte si svoje noge

v naši udobni, lahki in zračni letni obutvi.

39.-



Vel. 19-26

Vrsta 4441-05

Za deklice: Zračni, lahki platneni polčevlji z gumijastim podplatom in okusno obliko. Neobhodno potrebni za poletje.

49.-



Vrsta 2944-00

Sandale, ki ne žulijo niti nog niti žepa. Otroške št. 22-26 Din 39.—, št. 27-34 Din 49.—, ženske št. 35-38 Din 59.—, Moške št. 39-46 Din 59.—.

49.-



Vrsta 4435-00

Udobni polčevlji iz sivega platna z elastičnim gumijastim podplatom. Neobhodno so vam potrebni v toplih solčnih dneh.

Nosite naše zračne lufove vložke. 1 par stane Din 5.—

69.-



Vrsta 2145-09

Lahki in udobni ženski čevlji iz sivega platna z zaponko in elastičnim gumijastim podplatom. Za mal denar veliko zadovoljstva.

99.-



Vrsta 2927-71

Lahke moške sandale iz rjavega poksa z elastičnim usnjatim podplatom in nizko gumijasto peto.

Ju 17 S.

V vseh naših prodajalnah dobite dobre in cenene nogavice. Moške Din 5.—, ženske Din 9.—.

Priporoča se

Parfumerija „STRMOLI“

LJUBLJANA, Pod Trančo št. 1

NAZNANILO

Cenejnemu občinstvu naznanjam, da sem opustil gostilno Tratnik

ter sem se preselil na Breg št. 2 kjer točim vsakemu dobro znana zdrava in naravna dalmatinska vina iz lastnih vinogradov. — Črno, belo, rdeče, vse po Din 10.—, čez ulico Din 2.— ceneje.

Se priporočam

A. Sunara.

NAJCENEJŠE DOMAČE KOPALIŠČE

ČATEŽKE TOPLICE

PRI BREŽICAH

Radioaktivna akvatoterma 46° C. Revmatizem, išias, ženske bolezni. Predsezona od 15. maja do 15. junija. Cene znižane. Zahtevajte prospekte.

Izdelujejo se naj-novejši modeli otroških vozičkov, razna najnovejša ivokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Naj-nizje cene. Ceniki franco.



»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.



VEZENJE ZAVES, PERILA, MONOGRAMOV, ENTLANJE, AZURIRANJE, PREDTISKANJE »BRED« ŽEPNI ROBCI, RAZNA PREDTISKANA ŽENSKA ROČNA DELA



Obupane ženske

NE BOJTE SE, CE IZOSTANE MENSTRUACIJA!



Pomoč

Vam prinaša pri poškodbah in izostanku mesečnega perila dolgotrajno preizkušeno, tisočkrat priporočeno zanesljivo učinkujoče sredstvo, ki ni odpuščalo tudi ne v najtežjih in trdovratnejših slučajih v nasprotju z drugimi sredstvi, ki niso učinkovale. Prof. dr. Rettilia »EROSKA«, ki ugodno učinkuje, ne da bi morali svoje poslovanje prekiniti, že po nekaj urah Din 70, za staro poškodbo Din 100, za odporne ženske Din 150, dvojno za staro poškodbo in odporne ženske Din 200. Uspeh z jamčen, sicer vrnemo denar! Tisoči žen potrjujejo nagel in zanesljiv uspeh tega sredstva kakor tudi povračajo se zadovoljstvo. Diskretna pošiljatev po pošti.

Havelkova ordinačni laboratorij

Praha-Nusie, Božetčeva ul. 10.-S. N. 115 Pošt. schranka č. 17, CSR.

Od

850

Din!

Za 10 dni inkluzivno: prvovrstno prehrano, stanovanje vse takse, elekt. luč, postrežbo in kopelj na lastni peščeni obali — Koncerti, dancing, sport, tenis

HOTEL

BON-REPOS

Zahtevajte gratis prospekte!

Korčula

JUŽNA DALMACIJA

4 ure do Splita, 3 ure do Dubrovnika.

Brzjaviti: Andreis, Korčula 87



Žene! Ne vznemirjajte se

zaradi motenj in pri izostanku mesečnega perila,

ker vam že po eni uri pomaga tudi pri zastarelih, težkih in celo brezupnih primerih z jamčenim vseh »Peridol«, zakonom zaščiteno sredstvo. Samo to sredstvo učinkuje res zanesljivo in blago ter ga strokovnjaki edino priporočajo. Sredstvo, ki je absolutno neškodljivo zdravju in delovni sposobnosti žen. Samo to dobro preizkušeno sredstvo, ki ga priporočajo najstarejši in solidni strokovnjaki, vam lahko jamči za zanesljiv uspeh. Zaučajte nam in zopet boste pomirjeni, na tisoče zahvalnih pisem, ki smo jih prejeli, je naše jamstvo. — Cena Din 70.—, močnejše Din 130.—, specialno sredstvo za zastarele primere po 200.— in 250.— Din. Uspeh z jamčen, sicer vrnemo denar. Diskretno za vnaprej poslani znesek pošilja zdravilo

Strokovni laboratorij AIDE-HAVELKA, PRAGA, Vinohrady, Slezska 116, odd. B., pošt. predal 28. — Strokovni nasveti brezplačno.

Večja množina

makulaturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Otvoritveno naznanilo!

TOVARNA JOS. REICH

naznanja, da je otvorila novo sprejemališče na

MIKLOŠIČEVI CESTI ŠTEV. 28

ter se vljudno priporoča za kemično snaženje, barvanje in plisiranje oblek. Svetlolikanje ovratnikov in pranje domačega perila.



Nov poklic

za dame in gospode z ureditvijo strojnega pletenja doma. Z jamčen zaslužek okoli Din 1500 mesečno, ker napleteno olago prevzamemo; plačamo trud za pletenje in dobavimo prejo za predanjanje. Pisite po brezplačne prospekte še danes na: Domača pletarska industrija Nr. 11 Josip Katiš, Maribor, Trubarjeva št. 2.

OTOMANE

Žimnice (modroce), peresnice

zložljive postelje, mreže in vsa tapetniška dela vam nudi najsolidnejše

F. SAJOVIC, LJUBLJANA, STARI TRG 6

Hotel BELLEVUE,

Omiš pri Splitu

Nova zgradba tik ob morju, tekoča voda v sobah, pečeno kopališče, domača in dunajska kuhinja. Popolna penzija s sobo in postrežbo Din 60.—do Din 85.— na dan.

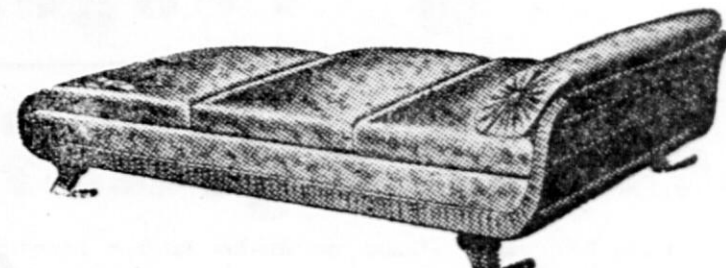
Zdraviliška taksa odpravljena!

HOTEL VELEBIT

MALINSKA NA OTOKU KRKU

Biser Jadrana, s krasnim kopališčem, lepo urejene sobe z električno razsvetljavo. Dunajska, češka in domača kuhinja. Penzion Din 50.—. Zahtevajte prospekte. — Uprava.

SITAR KAROL, Wolfova št. 12



Najmodernejše Couch-zofe po ravno prispelih načrtih Otomane od Din 500.— naprej Patent fotelji od Din 1000.— naprej

Gospodarska zadruga mizarskih mojstrov v Ljubljani, reg. zadruga z o. z.

VEGOVA ULICA ŠT. 6, POLEG REALKE

priporoča svojo stalno zalogo navadnega in umetnega pohištva po najnižjih cenah ter vsa tapetniška dela.

Izvršuje vsa stavbna in gradbena dela po lastnih in arhitektonskih načrtih.

Informacije brezplačno.

Pozor!

OGLEDALA

raznih vrst vseh velikosti brušenega, nebrušenega stekla, zrcalnega, specialnega, ledenega ter marmornata stekla v najlepših pastelnih barvah. Portalne šipe za izlozbe v vseh dimenzijah — priporoča

prvo in edino domače podjetje

„KRISTAL“ D. D.

tovarne ogledal in brušenega stekla

LJUBLJANA VII: MARIBOR: SPLIT: Medvedova c. 38 Koroška c. 32 Zrinjska ul. 6 Telefon int. 3075 Telefon int. 2132 Telefon int. 368

Na drobno!

Na debelo!

Najceneje in najbolje kupite vse prvovrstne

vrvarske lastne izdelke

motvoz, žimo, volno, afrik, kapok, nepremočljive konjske plahte itd.

samo pri

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopnino

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31. Tel. št. 2441, MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 20. Tel. št. 2454, CELJE, Kralja Petra cesta št. 33.

TISKARNA IZVRŠUJE RAZLIČNE TISKOVINE, ČASOPISE, DIPLOME, REVije, VREDNOSTNE PAPIRJE, KOLEDARJE, SREČKE, KNJIGE I.T.D. ENOBARVNI IN VEČ BARVNI TISK, PISMA, RAZGLEDNICE, SLIKE, OSMRTNICE, OVITKE, JEDILNE LISTE, CENIKE, VIZITKE, RAČUNSKÉ ZAKLJUČKE, POROČNA NAZNANILA IN VABILA

LJUBLJANA



NARODNA TISKARNA

CE POTREBUJETE TISKOVINE, KATALOGE, PROSPEKTE, TODA SE NE MORETE ODLOČITI V KAKŠNI OBLIKI NAJ SE IZVRŠE, BLAGOVOLITE SE OBRNITI NA NAŠE PODJETJE, KI VAM JE V VSEH POTREBAH IN VPRAŠANJH DRAGEVOLJE NA RAZPOLA- GO. — VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO. CENE ZMERNE — PRORAČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO ZASTONJ